ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2015/1470

ze dne 30. března 2015

o státní podpoře SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) poskytnuté Rumunskem – Rozhodčí nález ve věci Micula v. Rumunsko ze dne 11. prosince 2013

(oznámeno pod číslem C(2015) 2112)

(Pouze rumunské znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavec této smlouvy ([1]),

s ohledem na Dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) této dohody,

poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek v souladu s výše uvedenými ustanoveními ([2]), a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. ŘÍZENÍ

(1) Nálezem ze dne 11. prosince 2013 (dále jen „nález“) přiznal rozhodčí senát (dále jen „senát“) zřízený pod záštitou Mezinárodního střediska pro řešení investičních sporů (dále jen „ICSID“) ve věci *Micula a další v. Rumunsko* ([3]) pěti žalobcům (bratři Viorel a Ioan Miculovi a společnosti S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. a S.C. Multipack, které všechny vlastnili bratři Miculovi, dále společně jen „žalobci“), kteří žalovali Rumunsko, náhradu škody ve výši 376 433 229 RON (asi 82 milionů EUR ([4])) za to, že Rumunsko nezajistilo spravedlivé a rovné zacházení s investicemi žalobců, čímž porušilo čl. 2 odst. 3 dohody mezi vládou Švédského království a vládou Rumunska o podpoře a vzájemné ochraně investic (dále jen „investiční dohoda“) ([5]). Kromě toho senát rozhodl, že uvedená částka bude narůstat o úroky, dokud Rumunsko neprovede nález v plném rozsahu. Ke dni 11. prosince 2013 tedy celková částka, kterou Rumunsko dlužilo žalobcům, činila 791 882 452 RON (asi 178 milionů EUR ([6])).

(2) Dopisem ze dne 31. ledna 2014 informovaly útvary Komise rumunské orgány, že případné provedení či výkon nálezu bude představovat novou podporu a bude se muset oznámit Komisi.

(3) Dne 20. února 2014 informovaly rumunské orgány útvary Komise, že nález částečně provedly započtením části náhrady škody přiznané senátem žalobcům proti dani, kterou jeden ze žalobců, a to S.C. European Food S.A, dlužil rumunským orgánům. Dlužná daň, která byla takto započtena, činila 337 492 864 RON (asi 76 milionů EUR ([7])). Rumunsko dále požádalo útvary Komise o objasnění, nakolik je možné vyplatit nezaplacenou částku fyzické osobě (bratrům Viorelovi a Ioanu Miculovým nebo případně jiné fyzické osobě, které může být nárok postoupen).

(4) Dne 12. března 2014 požádaly útvary Komise Rumunsko o více informací o dalším předpokládaném provádění či výkonu nálezu, které Rumunsko poskytlo dopisem ze dne 26. března 2014.

([1]) S účinností ode dne 1. prosince 2009 se články 87 a 88 Smlouvy o ES staly články 107 a 108 Smlouvy. Obě dvojice článků jsou v podstatě totožné. Pro účely tohoto rozhodnutí by měly být v případě potřeby odkazy na články 107 a 108 Smlouvy chápány jako odkazy na články 87 a 88 Smlouvy o ES. Smlouva také zavedla některé terminologické změny: například výraz „Společenství“ nahradila výrazem „Unie“ a výraz „společný trh“ výrazem „vnitřní trh“. V celém tomto rozhodnutí se používá terminologie Smlouvy.

([2]) Úř. věst. C 393, 7.11.2014, s. 27.

([3]) Věc ICSID č. ARB/05/20, *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRL, SC Multipack SRL v. Rumunsko*, konečný nález ze dne 11. prosince 2013.

([4]) Referenční směnný kurz Evropské centrální banky dne 11. prosince 2013: 1 EUR = 4,45 RON.

([5]) Investiční dohoda vstoupila v platnost dne 1. dubna 2003.

([6]) Viz poznámka pod čarou 4.

([7]) Referenční směnný kurz Evropské centrální banky dne 15. ledna 2014: 1 EUR = 4,52 RON.

(5) Dne 1. dubna 2014 upozornily útvary Komise rumunské orgány na možnost vydat příkaz k pozastavení podpory, aby již nebyla vyplacena žádná další neslučitelná státní podpora, a požádaly Rumunsko o připomínky. V dopise ze dne 7. dubna 2014 Rumunsko prohlásilo, že se k možnosti Komise vydat příkaz k pozastavení podpory nechce vyjadřovat.

(6) Komise dopisem ze dne 26. května 2014 oznámila Rumunsku své rozhodnutí vydat příkaz k pozastavení podpory (dále jen „příkaz k pozastavení podpory“) podle čl. 11 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 659/1999 ([8]), čímž uložila Rumunsku za povinnost, aby do doby, než Komise přijme konečné rozhodnutí o slučitelnosti uvedené státní podpory s vnitřním trhem, pozastavilo případné kroky, které by mohly vést k provedení či výkonu části nálezu, jež ještě nebyla vyplacena, jelikož by se jednalo o vyplacení protiprávní státní podpory.

(7) Dopisem ze dne 1. října 2014 informovala Komise Rumunsko, že se v souvislosti s částečným provedením nálezu Rumunskem počátkem roku 2014 ([9]) a v souvislosti s případným dalším prováděním či výkonem nálezu rozhodla zahájit řízení podle čl. 108 odst. 2 Smlouvy (dále jen „rozhodnutí o zahájení řízení“).

(8) Rozhodnutí Komise o zahájení řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* ([10]) dne 7. listopadu 2014. Uvedeným rozhodnutím vyzvala Komise zúčastněné strany k podání připomínek.

(9) Rumunsko podalo své připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení dne 26. listopadu 2014. Žalobci podali své připomínky jako zúčastněná strana dne 8. prosince 2014 poté, co Komise zamítla jejich žádost o prodloužení lhůty k podání připomínek. Připomínky žalobců byly postoupeny Rumunsku, které tak získalo příležitost zareagovat; vyjádření Rumunska k připomínkám žalobců bylo obdrženo dne 27. ledna 2015.

(10) Žalobci také požadovali přístup k veškeré písemné korespondenci mezi Komisí a Rumunskem ve spise. Žádost byla dne 19. prosince 2014 zamítnuta; zamítnutí bylo potvrzeno dne 2. března 2015.

(11) Dopisy ze dne 9. a 11. března 2015 informovaly rumunské orgány Komisi, že v období 5. února až 25. února 2015 zabavil exekutor jmenovaný soudem ministerstvu financí částku ve výši 9 197 482 RON a že ministerstvo financí zbývající částku (tj. 466 760 066 RON) ([11]) dobrovolně poukázalo na vázaný účet zřízený na jméno pěti žalobců.

2. **SOUVISLOSTI**

Právní předpisy o státní podpoře platné v Rumunsku před jeho přistoupením k Unii

(12) Dne 1. února 1995 vstoupila v platnost evropská dohoda o přidružení (dále jen „evropská dohoda“) mezi Evropským společenstvím (dále jen „Společenství“) a jeho členskými státy na jedné straně a Rumunskem na straně druhé ([12]). Cílem evropské dohody bylo připravit Rumunsko na přistoupení k Unii. Podle čl. 64 odst. 1 bodu iii) evropské dohody je s řádným fungováním dohody neslučitelná každá veřejná podpora, která narušuje nebo hrozí narušit hospodářskou soutěž zvýhodňováním některých podniků nebo výrobou určitého zboží, jelikož může ovlivnit obchod mezi Společenstvím a Rumunskem. Podle čl. 64 odst. 2 evropské dohody se jakékoli postupy, které jsou v rozporu s tímto článkem, posuzují „na základě kritérií vyplývajících z používání pravidel článků 85, 86 a 92 Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství“ (nyní články 101, 102 a 107 Smlouvy). Tímto dynamickým odkazem na „kritéria vyplývající z používání pravidel“ se rozumí všechna pravidla Unie týkající se státní podpory, včetně pravidel, kterými se řídí poskytování regionální státní podpory ([13]). Kromě věcné povinnosti dodržovat právní předpisy Unie o státní podpoře uložily články 69 a 71 evropské dohody Rumunsku povinnost harmonizovat své vnitrostátní právní předpisy s *acquis communautaire*, přičemž výslovně uváděly právní předpisy Unie o hospodářské soutěži, a tedy právní předpisy Unie o státní podpoře, které tvoří jejich součást. Evropská dohoda

([8]) Nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, 27.3.1999, s. 1).
([9]) Viz 3. bod odůvodnění.
([10]) Viz poznámka pod čarou 2.
([11]) Na vázaný účet bylo převedeno dalších 6 028 608 RON jako náhrada nákladů exekuce.
([12]) Úř. věst. L 357, 31.12.1994, s. 2.
([13]) Viz také článek 2 prováděcích pravidel k rozhodnutí Rady přidružení EU–Rumunsko č. 4/2000 ze dne 10. dubna 2001, kterým se podle čl. 64 odst. 3 Evropské dohody zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Rumunskem na straně druhé přijímají prováděcí pravidla týkající se uplatňování ustanovení o státní podpoře uvedených v čl. 64 odst. 1 bodu iii) a odst. 2 této dohody a v čl. 9 odst. 1 bodu iii) a odst. 2 protokolu č. 2 této dohody o výrobcích Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO) (Úř. věst. L 138, 22.5.2001, s. 16).

tak uložila Rumunsku povinnost dodržovat celý soubor právních předpisů Unie o státní podpoře a Rumunsko se zavázalo tak učinit. Kromě toho je evropská dohoda od své ratifikace vnitrostátním parlamentem v podobě zákona č. 20/1993 a zveřejnění ve vnitrostátním úředním věstníku dne 12. dubna 1993 ([14]) součástí vnitrostátního právního řádu.

(13) S cílem harmonizovat své právní předpisy podle evropské dohody schválilo Rumunsko v roce 1999 zákon č. 143/1999 o státní podpoře (dále jen „zákon o státní podpoře“), který vstoupil v platnost dne 1. ledna 2000. Zákon obsahoval tutéž definici státní podpory jako článek 64 evropské dohody a právo Unie. Uvedený zákon také určil vnitrostátní orgány pro dohled nad státní podporou – rumunskou radu pro hospodářskou soutěž ([15]) a rumunský úřad pro ochranu hospodářské soutěže ([16]) –, kterým přísluší posuzovat slučitelnost státní podpory poskytnuté Rumunskem podnikům ([17]), a stanovil postup oznamování a povolování státní podpory na základě článku 108 Smlouvy.

Režim investičních pobídek

(14) Dne 2. října 1998 Rumunsko schválilo mimořádné nařízení vlády č. 24/1998 (dále jen „nařízení č. 24“), které některým investorům ve znevýhodněných regionech poskytlo řadu investičních pobídek, mj.:

— v čl. 6 odst. 1 písm. a) osvobození od cla a daně z přidané hodnoty u strojů, nástrojů, zařízení, vybavení, dopravních prostředků a jiného zboží, které se odepisuje a které se dováží nebo vyrábí v tuzemsku za účelem investic v uvedeném regionu (dále jen „nástroj pro strojní zařízení“),

— v čl. 6 odst. 1 písm. b) vrácení cla na suroviny, náhradní díly nebo součásti nezbytné k vlastní výrobě investora v uvedeném regionu (dále jen „nástroj pro suroviny“),

— v čl. 6 odst. 1 písm. c) osvobození od platby daně z příjmu za období, po které je příslušná oblast označena za znevýhodněný region (dále jen „nástroj pro daň z příjmu“).

(15) Které regiony mají být označeny za znevýhodněné a jak dlouho (maximum bylo 10 let), určovala rumunská vláda. Rozhodnutím ze dne 25. března 1999 prohlásila s účinností od 1. dubna 1999 za znevýhodněný region na 10 let hornickou oblast Ștei-Nucet v okrese Bihor.

(16) Dne 15. května 2000 přijala rumunská rada pro hospodářskou soutěž rozhodnutí č. 244/2000, podle kterého několik pobídek nabízených na základě nařízení č. 24 narušovalo hospodářskou soutěž. Domnívala se, že „[o]svobození od cla na suroviny se považuje za státní podporu pro provozní účely […], která vede k narušení hospodářské soutěže“, a rozhodla, že „vracení cla na dovážené suroviny, náhradní díly a/nebo součásti pro účely vlastní výroby v oblasti […] se musí zrušit“. Uvedené rozhodnutí přijala na základě oznámení o plánovaných úpravách nařízení č. 24 obsažených v předloze mimořádného nařízení vlády 75/2000 (dále jen „nařízení č. 75“), které radě pro hospodářskou soutěž podala státní agentura pro regionální rozvoj (poskytovatel podpory podle nařízení č. 24) v souladu se zákonem č. 143/1999. V rámci oznámených úprav plánoval rumunský zákonodárce nahradit vracení cla podle čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení č. 24 (nástroj pro suroviny) osvobozením od cla z dovážených surovin, náhradních dílů nebo součástí nezbytných pro účely vlastní výroby. Rozhodnutím č. 244/2000 rada pro hospodářskou soutěž předlohu nařízení č. 75 podmínečně schválila za předpokladu, že budou splněny tyto podmínky: i) nástroje podle čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení č. 24 by měly být zrušeny a plánovaná změna, která má nahradit vracení cla osvobozením od cla, by měla být stažena a ii) plánované změny čl. 6 odst. 1 písm. c) nařízení č. 24 (nástroj pro daň z příjmu) se omezí pouze na zisk, jenž se znovu investuje.

([14]) *Monitorul Oficial*, první část, č. 73 ze dne 12. dubna 1993.

([15]) Rada pro hospodářskou soutěž byla a je nezávislý správní orgán, který působí v oblasti práva hospodářské soutěže a státní podpory a má regulační a vyšetřovací pravomoci podobně jako Evropská komise.

([16]) Úřad pro ochranu hospodářské soutěže byl specializovaný orgán podřízený vládě. Hlavními povinnostmi úřadu bylo: i) provádět šetření a zkoumat účinné vymáhání právních předpisů a rozhodnutí rady pro hospodářskou soutěž, ii) dohlížet na stanovování cen veřejnými subjekty a společnostmi a iii) zajistit transparentnost státní podpory, sledovat výdaje na státní podporu a podávat o nich zprávy.

([17]) Článek 1 prováděcích pravidel k rozhodnutí Rady přidružení EU–Rumunsko č. 4/2000 určil za rumunské subjekty příslušné pro zkoumání a posuzování slučitelnosti státní podpory s evropskou dohodou z roku 1995 radu pro hospodářskou soutěž a úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

(17) Dne 1. července 2000 vstoupilo nařízení č. 75 v platnost. Přijaté nařízení č. 75 však nesplňovalo podmínky rady pro hospodářskou soutěž, tj. zrušení nástroje pro suroviny a stažení plánované změny nařízení. Místo toho došlo ke změně čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení č. 24 v tom smyslu, že vracení cla v rámci nástroje pro suroviny bylo nahrazeno osvobozením od cla na dovážené suroviny, a to v přímém rozporu s rozhodnutím č. 244/2000.

(18) Rada pro hospodářskou soutěž napadla neprovedení svého rozhodnutí u bukurešťského odvolacího soudu, který však žalobu dne 26. ledna 2001 zamítl jako nepřípustnou ([18]). Důvodem nepřípustnosti byla skutečnost, že nařízení č. 75 se považuje za legislativní, a nikoli správní opatření, jehož zákonnost nemůže rada pro hospodářskou soutěž podle zákona č. 143/1999 zpochybňovat, a že jakékoli rozpory mezi právními předpisy musí řešit vláda a parlament bez vměšování soudů. Opravný prostředek rady pro hospodářskou soutěž proti rozhodnutí odvolacího soudu zamítl z podobných důvodů jako nepřípustný dne 19. února 2002 Vrchní kasační soud Rumunska ([19]).

(19) V únoru 2000 zahájilo Rumunsko s Unií přístupové rozhovory. Součást uvedených jednání tvořila politika hospodářské soutěže, včetně dodržování pravidel Unie týkajících se státní podpory. V souvislosti s těmito jednáními se ve společném postoji Unie ze dne 21. listopadu 2001 konstatovalo, že „existuje řada stávajících i nových režimů neslučitelné podpory, které nejsou v souladu s acquis“, například „nástroje stanovené v [nařízeních č. 24 a č. 75]“ ([20]).

(20) Dne 31. srpna 2004 Rumunsko zrušilo všechny pobídky stanovené v nařízení č. 24 ve znění nařízení č. 75 kromě nástroje pro daň z příjmu. Zrušení pobídek na základě nařízení č. 24 se stalo účinným dne 22. února 2005. Průvodní zpráva k zákonu o zrušení nařízení č. 24 ve znění nařízení č. 75 poskytla toto vysvětlení: „Mají-li se splnit kritéria stanovená v pravidlech Společenství týkajících se státní podpory a také uzavřít jednání o kapitole č. 6 – politice hospodářské soutěže, je nutné z vnitrostátních právních předpisů odstranit všechny formy státní podpory neslučitelné s acquis communautaire v této oblasti a v této souvislosti se navrhuje zrušit […] ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b), d) a e) mimořádného nařízení vlády č. 24/1998 o znevýhodněných oblastech […]“ ([21]).

Investice žalobců a rozhodčí řízení u ICSID

(21) Počátkem nového tisíciletí investovali žalobci určité částky v oblasti Ștei-Nucet v okrese Bihor v Rumunsku. Dne 1. června 2000 získala společnost S.C. European Food S.A. osvědčení trvalého investora a dne 17. května 2002 získaly vlastní osvědčení trvalého investora (dále jen „osvědčení“) společnosti S.C. Starmill S.R.L. a S.C. Multipack, díky čemuž tyto společnosti mohly u investic uskutečněných od uvedených dat v oblasti Ștei-Nucet v okrese Bihor v Rumunsku využívat režim zavedený nařízením č. 24 ve znění nařízení č. 75.

(22) V roce 2003 uzavřely Rumunsko a Švédsko investiční dohodu, která poskytovala investorům z obou zemí při investování v druhé zemi určitou ochranu (a to i v případě investic, k nimž došlo před vstupem investiční dohody v platnost ([22])). Investiční dohoda mj. zaručovala spravedlivé a rovné zacházení s investicemi v hostitelském státě, na které se vztahovala, což se vykládalo také jako ochrana legitimního očekávání investorů. Investorům, pokud byli přesvědčeni, že hostitelský stát porušil jejich práva podle investiční dohody, také umožňovala zahájit řízení u mezinárodního rozhodčího senátu. Jelikož bratři Miculovi mají švédské občanství, tvrdili, že se na jejich investice v Rumunsku vztahuje investiční dohoda.

(23) Dne 28. července 2005 v reakci na zrušení investičních pobídek podle nařízení č. 24 požádali žalobci na základě ustanovení o řešení sporů v investiční dohodě o ustavení rozhodčího senátu. Rozhodnutím ze dne 24. září 2008 senát shledal nároky žalobců za přípustné. Žalobci původně žádali znovuzavedení investičních pobídek podle nařízení č. 24, které byly ke dni 22. února 2005 zrušeny. Během řízení však žalobci svou žalobu v roce 2009

([18]) Rozhodnutí v občanskoprávní věci č. 26; viz bod 219 nálezu.
([19]) Viz bod 224 nálezu.
([20]) Společný postoj Evropské unie ze dne 21. listopadu 2001, CONF-RO 43/01, s. 4. Během procesu přistoupení žadatelského státu Komise pravidelně navrhuje a Rada schvaluje tzv. společné postoje, které hodnotí pokrok kandidátské země v plnění přístupových kritérií.
([21]) Důvodová zpráva k nařízení č. 94/2004, 26. srpna 2004, s. 12–13.
([22]) Ustanovení čl. 9 odst. 1 investiční dohody.

vzali částečně zpět a místo toho požadovali náhradu škody vzniklé zrušením pobídek podle nařízení č. 24. Zrušením pobídek Rumunsko podle žalobců údajně narušilo jejich legitimní očekávání, že uvedené pobídky budou v podstatě dostupné do 1. dubna 2009. Rumunsko tak podle žalobců porušilo svou povinnost podle čl. 2 odst. 3 investiční dohody zacházet s nimi jako se švédskými investory spravedlivě a rovně.

(24) V průběhu rozhodčího řízení Komise vystupovala jako *amicus curiae*. Ve svém příspěvku předloženém dne 20. července 2009 Komise vysvětlila, že pobídky podle nařízení č. 24 jsou: „neslučitelné s pravidly Společenství týkajícími se regionální podpory. Pobídky zejména nedodržují požadavky právních předpisů Společenství, pokud jde o způsobilé náklady a intenzitu podpory. Dotčené nástroje navíc představují provozní podporu, kterou pravidla regionální podpory zakazují".

(25) Komise také uvedla, že „[p]řípadné rozhodnutí o obnovení výsad zrušených Rumunskem nebo o náhradě škody žalobcům za pozbytí těchto výsad povede k poskytnutí nové podpory, která nebude slučitelná se Smlouvou o ES". Senátu také sdělila, že „tedy nemůže dojít k výkonu [případného nálezu, který by požadoval, aby Rumunsko znovu zavedlo investiční režimy, jež byly během přístupových jednání shledány za neslučitelné s vnitřním trhem], bude-li to v rozporu s pravidly politiky EU v oblasti státní podpory."

(26) V nálezu ze dne 11. prosince 2013 senát shledal, že zrušením pobídek podle nařízení č. 24 Rumunsko „narušilo legitimní očekávání žalobců ohledně dostupnosti pobídek podle nařízení č. 24" do 1. dubna 2009 ([23]). Senát navíc dospěl k závěru, že s výjimkou zachování povinností investorů podle nařízení č. 24 po zrušení příslušných pobídek „je zrušení pobídek Rumunskem přiměřeným opatřením v rámci racionální politiky" ([24]). Senát však dále uvedl, že ([25]): „[T]ento závěr nemá vliv na rozhodnutí senátu […] výše v tom smyslu, že Rumunsko narušilo legitimní očekávání žalobců, že pobídky budou dále dostupné až do 1. dubna 2009. Opatření Rumunska – byť z větší části vhodně a úzce zaměřená na prosazování racionální politiky – tak byla vůči žalobcům nespravedlivá nebo nerovná".

Závěrem své analýzy senát uvedl, že ([26]): „[Z]rušením pobídek podle nařízení č. 24 před 1. dubnem 2009 Rumunsko nejednalo nepřiměřeně ani ve zlé víře (byť jednalo nepřiměřeně, když zachovalo povinnosti investorů po ukončení pobídek). Senát však většinou hlasů dospěl k závěru, že Rumunsko narušilo legitimní očekávání žalobců, že uvedené pobídky budou v podstatě v téže podobě dostupné do 1. dubna 2009. Rumunsko také nejednalo transparentně, neboť žalobce včas neinformovalo o ukončení režimu před stanoveným datem konce platnosti. Senát tedy shledal, že Rumunsko „nezajistilo spravedlivé a rovné zacházení s investicemi" žalobců ve smyslu čl. 2 odst. 3 investiční dohody."

(27) Senát dále rozhodl, že Rumunsko musí žalobcům zaplatit náhradu škody ([27]). Senát žalobcům přiznal celkem 376 433 229 RON s úroky. Náhrada škody sestává z následujících částí: senát shledal, že Rumunsko musí vyplatit žalobcům 85,1 milionu RON ([28]) jako náhradu škody za vyšší náklady na cukr (na dovoz, ze kterého museli žalobci po zrušení nástroje pro suroviny platit clo), 17,5 milionu RON ([29]) jako náhradu škody za vyšší náklady na jiné suroviny než cukr a polyethylentereftaláty (dále jen „PET") ([30]), 18,1 milionu RON ([31]) jako náhradu škody za pozbytí možnosti vytvořit si zásoby cukru za nižší ceny a 255,7 milionu RON ([32]) jako náhradu škody za ušlý zisk

([23]) Bod 725 nálezu.
([24]) Bod 827 nálezu.
([25]) Viz poznámka pod čarou 24.
([26]) Bod 872 nálezu.
([27]) Bod 875 a násl. nálezu.
([28]) Tato částka je vypočítána pro dovoz mezi 22. únorem 2005 a 31. březnem 2009.
([29]) Viz poznámka pod čarou 28.
([30]) Žalobci žádali o náhradu škody za vyšší náklady na PET. Senát však tyto nároky zamítl, protože žalobci z nástroje pro suroviny v souvislosti s dovozem PET ve skutečnosti nikdy nečerpali.
([31]) Tato částka je vypočítána na základě cla na dovezený cukr, kterému by se žalobce vyhnul, měl-li by příležitost vytvořit si před předpokládaným koncem platnosti mimořádného nařízení (tj. před 1. dubnem 2009) zásoby cukru. Referenční hodnota vychází ze zásob na přelomu let 2004 a 2005.
([32]) Ušlý zisk v souvislosti se ztrátou podílů na trhu s nealkoholickými nápoji a jinými výrobky s obsahem cukru se počítá za období 2004–2008. Podle tvrzení žalobců se po zrušení pobídek na základě mimořádného nařízení zvýšily náklady, což vedlo k vyšším cenám, a tedy k nižším podílům na trhu.

způsobený poklesem prodeje hotových výrobků. Kromě toho nařídil senát Rumunsku zaplatit úroky (sazba ROBOR navýšená o 5 %), které se v případě vyšších nákladů na cukr a další suroviny počítaly od 1. března 2007, v případě pozbytí možnosti vytvořit si zásoby cukru od 1. listopadu 2009 a v případě ušlého zisku od 1. května 2008. K datu vydání nálezu činily jistina a úroky dlužné žalobcům 791 882 452 RON, jak znázorňuje tabulka 1.

Náhrada škody a úroky přiznané nálezem žalobcům

Přiznaná náhrada škody	Částka (v RON)	Úrok počítán ode dne
Vyšší náklady na cukr	85 100 000	1. března 2007
Vyšší náklady na jiné suroviny než cukr a PET	17 500 000	1. března 2007
Ušlá příležitost vytvořit si zásoby cukru	18 133 229	1. listopadu 2009
Ušlý zisk z prodeje hotových výrobků	255 700 000	1. května 2008
		Celkem včetně úroků ke dni 11. prosince 2013:
CELKEM	**376 433 229**	**791 882 452 RON**

Žádost o neplatnost na základě úmluvy ICSID

(28) Dne 18. dubna 2014 podalo Rumunsko na základě článku 52 Úmluvy o řešení sporů z investic mezi státy a občany druhých států ze dne 18. března 1965 (dále jen „úmluva ICSID“) žádost o neplatnost nálezu k výboru *ad hoc*. Vzhledem k procesním pravidlům platným pro takovéto řízení Rumunsko svou žádost Komisi neposkytlo. Vyšlo však najevo, že ve své žádosti Rumunsko výbor *ad hoc* také žádalo o přerušení výkonu nálezu až do jeho rozhodnutí. Dopisem ze dne 18. srpna 2014 informovalo Rumunsko Komisi, že usnesením ze dne 7. srpna 2014 výbor *ad hoc* povolil výkon nálezu přerušit pod podmínkou, že Rumunsko do jednoho měsíce poskytne tato ujištění: „Rumunsko se bezpodmínečně (a to i bez ohledu na podmínky související s právními předpisy nebo rozhodnutími [EU]) zavazuje, že pokud nález nebude prohlášen za neplatný, po oznámení rozhodnutí o platnosti nálezu splní v plné výši svůj peněžitý závazek vůči žalobcům, jenž mu uložil nález ve věci ICSID č. ARB/05/20“.

(29) Komise Rumunsku na jeho žádost vysvětlila, že nemůže poskytnout bezpodmínečný závazek, že vyplatí náhradu škody přiznanou žalobcům podle nálezu, i kdyby to představovalo porušení jeho povinností vyplývajících z právních předpisů Unie, a bez ohledu na případné rozhodnutí Komise. V tomto smyslu následně Rumunsko odpovědělo výboru *ad hoc*, který ke dni 7. září 2014 přerušení výkonu nálezu zrušil.

(30) Dne 15. října 2014 předložila Komise výboru *ad hoc* žádost, aby v řízení o zrušení nálezu mohla vystupovat jako strana neúčastnící se sporu. Výbor *ad hoc* účast povolil dne 4. prosince 2014 a dne 9. ledna 2015 předložila Komise své stanovisko jako *amicus curiae* v uvedeném řízení.

Žaloby žalobců na uznání a výkon nálezu u rumunských a amerických soudů

(31) Rumunské orgány útvary Komise dále informovaly o vnitrostátních řízeních zahájených žalobci za účelem výkonu nálezu. V únoru 2014 nejdříve Viorel Micula zahájil soudní řízení za účelem uznání nálezu na základě nového občanského soudního řádu (jeho článků 1124–1132) ([33]). Dne 7. května 2014 Komise v uvedeném řízení vystoupila na základě čl. 23a odst. 2 nařízení (ES) č. 659/1999. Viorel Micula však svou žalobu dne 28. května 2014 stáhl, a rozsudek proto nebyl vynesen. Dne 18. března 2014 zahájili čtyři zbývající žalobci (S.C. European Food S.A, S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack a Ion Micula) v Rumunsku jiné soudní řízení za účelem výkonu nálezu podle článku 54 úmluvy ICSID, přičemž požadovali výplatu 80 % nezaplacené částky (tj. 301 146 583 RON) a příslušných úroků.

([33]) Věc č. 3456/3/2014, bukurešťský tribunál.

(32) Dne 24. března 2014 bukurešťský tribunál povolil výkon nálezu požadovaný těmito čtyřmi žalobci, neboť se domníval, že na základě článku 54 úmluvy ICSID, kterou Rumunsko ratifikovalo a která je součástí vnitrostátního právního řádu, je nález přímo vykonatelný a musí se s ním nakládat, jako by se jednalo o konečné rozhodnutí tuzemských soudů, a obešel tak řízení o uznání nálezu na základě nového rumunského občanského soudního řádu (jeho článků 1123–1132) ([34]). Dne 30. března 2014 zahájil exekutor vykonávací řízení a stanovil rumunskému ministerstvu financí k výplatě 80 % částky podle nálezu navýšené o úroky a další náklady uvedeným čtyřem žalobcům šestiměsíční lhůtu.

(33) Rumunsko výkon nálezu napadlo u bukurešťského tribunálu a požádalo o předběžné opatření, tj. o pozastavení výkonu až do rozhodnutí ve věci samé ([35]). Dne 14. května 2014 bukurešťský soud výkon nálezu pozastavil až do rozhodnutí ve věci opravného prostředku a žádosti Rumunska o pozastavení výkonu nálezu. Dne 26. května 2014 Komise v uvedeném řízení vystoupila na základě čl. 23a odst. 2 nařízení (ES) č. 659/1999. Komise bukurešťský tribunál vyzvala k pozastavení a zrušení nuceného výkonu nálezu. Podpůrně vyzvala Komise bukurešťský tribunál k předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr EU“).

(34) Dne 23. září 2014 bukurešťský tribunál v rozhodnutí o předběžném opatření pozastavení výkonu zrušil a žádost Rumunska o pozastavení výkonu nálezu zamítl. Hlavním důvodem uvedeného zamítnutí bylo zrušení přerušení výkonu nálezu výborem *ad hoc* ICSID dne 7. září 2014 (viz 29. bod odůvodnění). Dne 30. září 2014 se Rumunsko rozhodlo proti rozhodnutí bukurešťského tribunálu ze dne 23. září 2014 odvolat ([36]). Dne 13. října 2014 bukurešťský tribunál zamítl žádost o předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru EU na základě článku 267 Smlouvy. Dne 17. října 2014, v kontextu rozhodnutí Komise ze dne 1. října 2014 o zahájení formálního vyšetřovacího řízení, Rumunsko v souvislosti s věcí č. 15755/3/2014 bukurešťského tribunálu opět požádalo o předběžné opatření v podobě pozastavení nuceného výkonu nálezu.

(35) Navzdory povinnosti všech rumunských orgánů, včetně soudů, dodržovat rozhodnutí Komise ze dne 26. května 2014 a 1. října 2014 vydal exekutor jmenovaný bukurešťským tribunálem dne 31. října 2014 příkazy k obstavení účtů rumunského ministerstva financí a k výkonu 80 % nálezu. V důsledku příkazů k obstavení majetku vydaných exekutorem jsou některé části státní pokladny a bankovní účty ministerstva financí v současnosti zmrazeny.

(36) Dne 24. listopadu 2014 bukurešťský tribunál také zamítl hlavní žalobu Rumunska proti exekučnímu příkazu ze dne 24. března 2014, včetně žádosti o předběžné opatření ze dne 17. října 2014. Dne 14. ledna 2015 se Rumunsko proti rozhodnutí bukurešťského tribunálu odvolalo ([37]). Dne 24. února 2015 bukurešťský odvolací soud rozhodnutí bukurešťského tribunálu ze dne 23. září 2014 zrušil a nucený výkon pozastavil až do rozhodnutí ve věci odvolání proti rozhodnutí bukurešťského tribunálu ze dne 24. listopadu 2014. Komise se na základě čl. 23a odst. 2 nařízení (ES) č. 659/1999 rozhodla požádat o účast v uvedeném odvolacím řízení.

(37) Dne 5. ledna 2015 exekutor jmenovaný soudem zabavil rumunskému ministerstvu financí 36 484 232 RON (asi 8,1 milionu EUR ([38])). Z této částky následně exekutor 34 004 232 RON (asi 7,56 milionu EUR) rozdělil na tři stejné díly a převedl je třem z pěti žalobců, přičemž zbytek si ponechal jako náhradu nákladů exekuce. Mezi 5. únorem a 25. únorem 2015 exekutor jmenovaný soudem zabavil ministerstvu financí dalších 9 197 482 RON (asi 2 miliony EUR) ([39]). Dne 9. března 2015 ministerstvo financí s cílem provést nález dobrovolně převedlo zbývající částku 472 788 675 RON (asi 106,5 milionu EUR ([40])) – zahrnující náklady exekutora jmenovaného soudem ve výši 6 028 608 RON – na vázaný účet vedený na jméno pěti žalobců. Žalobci si však mohou peníze vybrat, pouze jestliže Komise rozhodne, že státní podpora poskytnutá na základě nálezu je slučitelná s vnitřním trhem.

([34]) Usnesení vydané bukurešťským tribunálem ve věci č. 9261/3/2014, oddělení IV – rozhodování ve věcech občanskoprávních.
([35]) Věc č. 15755/3/2014, bukurešťský tribunál, oddělení III – rozhodování ve věcech občanskoprávních.
([36]) Věc č. 15755/3/2014/a1, bukurešťský odvolací soud, oddělení IV – rozhodování ve věcech občanskoprávních.
([37]) Viz poznámka pod čarou 36.
([38]) Referenční směnný kurz Evropské centrální banky dne 5. ledna 2015: 1 EUR = 4,49 RON.
([39]) Viz poznámka pod čarou 38.
([40]) Referenční směnný kurz Evropské centrální banky dne 9. března 2015: 1 EUR = 4,44 RON.

(38) Komise dále zjistila, že Viorel Micula také podal proti Rumunsku žalobu na výkon nálezu u okresního soudu Spojených států pro District of Columbia ([41]).V uvedené věci se dosud nerozhodlo. Komise hodlá požádat o povolení podat v uvedeném řízení stanovisko jako *amicus curiae*. Viorel Micula zahájil dne 3. října 2014 u rumunských soudů další vykonávací řízení proti Rumunsku, ale bukurešťský tribunál tuto žalobu dne 3. listopadu 2014 zamítl.

3. **POPIS OPATŘENÍ A DŮVODY PRO ZAHÁJENÍ ŘÍZENÍ**

Popis opatření

(39) Posuzovaným opatřením je výplata náhrady škody přiznané žalobcům senátem na základě nálezu a navýšené o úroky vzniklé od jeho vydání uskutečněná provedením či výkonem uvedeného nálezu.

(40) Jak bylo uvedeno ve 3. bodě odůvodnění, Rumunsko již uvedenou náhradu škody počátkem roku 2014 částečně vyplatilo započtením proti dani, kterou jeden ze žalobců, S.C. European Food S.A., rumunskému státu dlužil. Dlužná daň, která byla takto započtena, činila 337 492 864 RON (asi 76 milionů EUR ([42])).

(41) Jak bylo uvedeno ve 37. bodu odůvodnění, exekutor jmenovaný soudem zabavil rumunskému ministerstvu financí s cílem vykonat nález 45 681 714 RON (asi 10,17 milionu EUR ([43])). Rumunské orgány dále převedly zbývající částku 472 788 675 RON (asi 106,5 milionu EUR ([44])) – zahrnující náklady exekutora jmenovaného soudem ve výši 6 028 608 RON – na vázaný účet vedený na jméno pěti žalobců.

(42) Podle rumunských orgánů byl rozhodčí nález proveden v plném rozsahu.

Důvody pro zahájení formálního vyšetřovacího řízení

(43) V rozhodnutí o zahájení řízení dospěla Komise k předběžnému závěru, že výplata náhrady škody přiznané senátem žalobcům provedením či výkonem nálezu představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy. Tento předběžný závěr se opírá o předběžná zjištění, že:

— uvedených pět žalobců představuje jednu hospodářskou jednotku, kterou je třeba kvalifikovat jako podnik,

— výplata přiznané náhrady škody by žalobcům poskytla hospodářskou výhodu, která jinak není na trhu dostupná,

— skutečnost, že náhrada přiznaná senátem se označuje jako náhrada škody, nijak existenci zvýhodnění nevylučuje, neboť nález nespadá do rozsahu působnosti judikátu ve věci *Asteris*, který rozlišuje mezi náhradou škody a státní podporou,

— poskytnuté zvýhodnění je selektivní, neboť z opatření by měli prospěch pouze žalobci,

— výhoda se poskytuje ze státních prostředků, neboť příslušné platby by se poukázaly ze státního rozpočtu, a rozhodnutí poskytnout zvýhodnění lze přičíst Rumunsku bez ohledu na to, zda provedlo nález dobrovolně, nebo na příkaz soudu,

— výplata náhrady škody přiznané žalobcům narušuje hospodářskou soutěž a ovlivňuje obchod mezi členskými státy.

(44) Následně Komise rozhodla, že použití pravidel státní podpory v této věci se nedotýká práv a povinností chráněných článkem 351 Smlouvy. Komise dále shledala, že vyplacení náhrady škody přiznané žalobcům by představovalo novou podporu, neboť by k provedení či výkonu nálezu došlo po přistoupení Rumunska k Unii, a že není podstatné, že některé z nákladů, které by opatření *de facto* uhradilo, žalobcům vznikly před přistoupením. A konečně dospěla Komise k předběžnému závěru, že výplata náhrady škody přiznané senátem žalobcům prostřednictvím provedení či výkonu nálezu by nebyla slučitelná s vnitřním trhem, neboť by nesplňovala podmínky slučitelnosti platné pro regionální podporu.

([41]) Věc č. 1-14-cv-600 okresního soudu Spojených států pro District of Columbia *Viorel Micula v. vláda Rumunska* – žádost o potvrzení nálezu ICSID a o zápis rozsudku.
([42]) Viz poznámka pod čarou 7.
([43]) Viz poznámka pod čarou 38.
([44]) Viz poznámka pod čarou 40.

4. PŘIPOMÍNKY RUMUNSKA

(45) Zaprvé Rumunsko upozorňuje, že podle čl. 54 odst. 1 úmluvy ICSID, jejíž smluvní stranou se Rumunsko stalo v roce 1975, každý smluvní stát „uzná rozhodčí nález vydaný podle této Úmluvy jako závazný a bude na svém území vymáhat plnění peněžních závazků uložených v rozhodčím nálezu, jakoby se jednalo o konečné rozhodnutí soudu v tomto státě." Podle Rumunska má každý smluvní stát na základě tohoto ustanovení povinnost uznat a vykonat rozhodčí nález ICSID, jehož výkon nebyl v souladu s pravidly úmluvy ICSID přerušen, přičemž proti tomuto nálezu nelze podat opravný prostředek k vnitrostátním soudům.

(46) Zadruhé Rumunsko zdůrazňuje, že rumunská vláda má povinnost dodržovat rumunskou ústavu, která jí v otázce, zda nález vykonat, či nikoli, zakazuje nepatřičně ovlivňovat vnitrostátní soudce. Zdůrazňuje, že vnitrostátní soud nezávisle rozhodl, že různé akty vydané Komisí v roce 2014 nemohou podle rumunského práva výkon nálezu pozastavit. Rumunsko dále tvrdí, že i když podle rumunské ústavy mají právní předpisy Unie obecně přednost před (běžným) rumunským vnitrostátním právem, nemohou mít přednost před samotnou rumunskou ústavou.

(47) Zatřetí Rumunsko uvádí, že k náhradě škody přiznané žalobcům senátem by se nemělo přistupovat jako k nové neslučitelné podpoře, ale jako k náhradě škody ve smyslu judikátu ve věci *Asteris*. Rumunsko zejména vznáší námitku proti používání judikátu ve věci *Lucchini* na tuto věc, neboť se podle něj tato věc od věci *Lucchini* řešené Soudním dvorem EU skutkovým rámcem liší ([45]).

(48) V neposlední řadě Rumunsko opakovaně zdůrazňuje rozpor mezi svými povinnostmi podle úmluvy ICSID a podle právních předpisů Unie, ke kterému v této věci dochází. Dokud se podle něj na úrovni ICSID nerozhodne, zda má přednost úmluva ICSID, nebo právní předpisy Unie, nemělo by se provedení či výkon nálezu ICSID považovat za protiprávní státní podporu.

5. PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

(49) Jedinou zúčastněnou stranou, která předložila připomínky k rozhodnutí o zahájení řízení, byli žalobci v rozhodčím řízení, z nějž vzešel nález. Žalobci zpochybnili předběžná zjištění uvedená v rozhodnutí o zahájení řízení. Předkládají připomínky zejména k i) souvislostem věci a ii) údajně nesprávnému popisu opatření; podle nich iii) neexistuje rozpor mezi pravidly Unie týkajícími se státní podpory a investičními dohodami uzavřenými mezi členskými státy EU; uvádějí, že iv) provedení či výkon nálezu nepředstavuje státní podporu, nebo v) alespoň ne podporu novou; tvrdí, že v takovém případě vi) by provedení či výkon nálezu byly slučitelnou podporou; trvají na tom, že vii) ochrana legitimního očekávání brání Komisi přijmout zamítavé rozhodnutí, a v neposlední řadě tvrdí, že viii) Komise musí žalobcům umožnit řádnou účast ve vyšetřovacím řízení.

K souvislostem věci

(50) Žalobci vysvětlují, že po zhroucení komunistického režimu v roce 1989 se Rumunsko ocitlo ve stavu strašlivé ekonomické nouze. Když Rumunsko zahájilo v roce 1995 proces přistoupení k Evropské unii, mělo v důsledku uvedené situace do splnění přístupových kritérií Unie daleko. S cílem zrychlit hospodářský rozvoj a zmenšit regionální rozdíly stanovila rumunská vláda rámec pro regionální rozvoj a krátce poté přijala nařízení č. 24, aby soukromý sektor motivovala k investicím ve znevýhodněných regionech. Pobídky podle nařízení č. 24 se zaměřovaly výhradně na investory, kteří v nejvíce znevýhodněných regionech v jedné z nejchudších zemí Evropy vytvářeli pracovní místa. V této souvislosti žalobci zejména zdůrazňují, že nařízení č. 24 neposkytovalo investorům pouze výhody, ale také jim ukládalo povinnosti, například vytvořit pracovní místa a zaměstnat dříve nezaměstnané pracovníky, vyvíjet a vyrábět ve znevýhodněném regionu nové materiály, ponechat sídlo nově založené společnosti ve znevýhodněném regionu a požádat o osvědčení a získat je.

(51) Žalobci dále vysvětlují, že jejich společnosti získaly osvědčení pro investování v okrese Bihor v letech 2000 až 2002. Podle podmínek uvedených osvědčení, která platila do 1. dubna 2009, se žalobci zavázali zachovat své investice po „dvojnásobek doby, po kterou požívají výhod" zavedených nařízením č. 24. Žalobci svými investicemi údajně vytvořili přibližně 9 000 nových pracovních míst, z nichž 7 000 existuje dodnes. Žalobci dále tvrdí, že

([45]) Viz 39. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení.

jejich investice vedly v regionu k významnému efektu přelévání. Z těchto připomínek vyvozují žalobci závěr, že svými investicemi přispěli ke zmírnění útrap způsobených těžkými hospodářskými podmínkami v okrese Bihor a zlepšili v uvedeném regionu kvalitu života.

(52) Pokud jde o zákony o státní podpoře platné v Rumunsku před jeho přistoupením k Unii, tvrdí žalobci, že nařízení č. 24 bylo přijato před vstupem zákona č. 143/1999 v platnost, a bylo tedy pro účely uvedeného zákona existující podporou a nebylo třeba, aby je rada pro hospodářskou soutěž schválila. Žalobci také připomínají, že i když se rada pro hospodářskou soutěž pokusila napadnout nařízení č. 75 u rumunských soudů, nezpochybnila slučitelnost nařízení č. 24 se zákonem č. 143/1999. Žalobci také připomínají, že s výjimkou společného postoje EU ze dne 21. listopadu 2001 nevydala Unie během procesu přistoupení žádné prohlášení, ve kterém by nařízení č. 24 konkrétně označila za problematické z hlediska státní podpory.

(53) A konečně žalobci uvádějí, že případné neprovedení nálezu v plném rozsahu nebo navrácení části, která již byla provedena započtením dlužné daně žalobce proti dlužné náhradě škody, by bylo pro ně i region katastrofální, neboť by ohrozilo tisíce pracovních míst a zvrátilo hospodářský rozvoj, k němuž v regionu došlo.

K popisu opatření

(54) Podle žalobců není rozhodnutí o zahájení řízení konzistentní, pokud jde o označení příslušného opatření. S odkazem na 25. a 26. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení žalobci zdůrazňují, že i když Komise tvrdí, že šetří pouze provedení či výkon nálezu, ve skutečnosti zpochybňuje samotný režim podle nařízení č. 24. Podle žalobců také každopádně nebylo nikdy právoplatně prokázáno, že nařízení č. 24 představuje neslučitelnou státní podporu.

(55) Na základě toho, že rozhodnutí o zahájení řízení nález údajně nesprávně charakterizuje, dále žalobci tvrdí, že nález výlučně přiznává náhradu škody vzniklé porušením investiční dohody Rumunskem a neobnovuje výhody podle nařízení č. 24. Senát podle žalobců totiž nepřiznal náhradu škody za předčasné zrušení pobídek podle nařízení č. 24 jako takových, ale protože shledal, že v rozporu s investiční dohodou jednalo Rumunsko nepřiměřeně, neboť i) zachovalo veškeré povinnosti investora podle nařízení č. 24, přestože zrušilo prakticky všechny výhody plynoucí z uvedeného nařízení, ii) narušilo legitimní očekávání žalobců, že pobídky podle nařízení č. 24 budou dále dostupné, a iii) nechovalo se k žalobcům dostatečně transparentně.

(56) Žalobci dále uvedli, že rozhodnutí o zahájení řízení vychází z předpokladu, že nařízení č. 24 představovalo neslučitelnou podporu, a že tento předpoklad je chybný, protože o slučitelnosti nařízení č. 24 jakožto regionální podpory se nikdy právoplatně nerozhodlo.

K neexistenci rozporu mezi pravidly Unie týkajícími se státní podpory a investičními dohodami uzavřenými mezi státy EU

(57) S odkazem na 51. až 55. bod odůvodnění rozhodnutí o zahájení řízení jsou ustanovení právních předpisů Unie, která upravují mezinárodněprávní závazky členských států, podle žalobců v tomto případě nerelevantní, jelikož mezi právními předpisy Unie o státní podpoře a investiční dohodou neexistuje žádný rozpor. Ústřední argument žalobců zní, že jakýkoli rozpor vylučuje skutečnost, že dotyčné rozhodčí řízení bylo zahájeno před přistoupením Rumunska k Unii. Povinnost Rumunska provést nález má prý svůj původ v okamžiku údajného porušení investiční dohody, tj. před přistoupením Rumunska k Unii, a právní předpisy Unie se jí tak netýkají.

K charakterizaci provedení/výkonu nálezu jakožto státní podpory

(58) Podle žalobců provedení či výkon nálezu Rumunskem nepředstavuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy.

(59) Zaprvé, i když žalobci nezpochybňují kvalifikaci S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. a S.C. Multipack jakožto podniků, tvrdí, že o samotném Ioanu a Viorelovi Miculových nelze říci, že vykonávají hospodářskou činnost. Zejména skutečnost, že bratři Miculovi mají podíly v různých podnicích, údajně k jejich kvalifikaci jako podniků nestačí. Žalobci také trvají na tom, že ke třem společnostem uvedeným výše a bratrům Miculovým nelze přistupovat jako k jedné hospodářské jednotce, jelikož zájmy bratrů nejsou totožné se zájmy těchto společností.

(60) Zadruhé žalobci zdůrazňují, že provedení nálezu je nezvýhodňuje. Opatření, která slouží ke splnění zákonných povinností, jako je výplata náhrady škody, podle nich nepředstavují preferenční zacházení s podniky. V této souvislosti žalobci tvrdí, že se Komise nemůže opírat o prohlášení generálního advokáta Colomera ve věci *Atzeni*, neboť uvedená věc se týkala náhrady škody vyplacené příjemci za navrácení neslučitelné podpory, která již byla vyplacena. Žalobci trvají na tom, že ve věci, jež je předmětem tohoto rozhodnutí, jim naopak nebyla vyplacena

žádná státní podpora, natož státní podpora neoprávněná, čímž se od věci *Atzeni* liší. Obdobně trvají žalobci na tom, že tuto věc nelze srovnávat s věcmi uvedenými v rozhodnutí o zahájení řízení, ve kterých bylo shledáno, že smluvní ustanovení, jež příjemce odškodňují za navrácení neslučitelné státní podpory, samy představují státní podporu.

(61) Žalobci dále trvají na tom, že provedení či výkon nálezu by přesně odpovídaly judikátu ve věci *Asteris*. Podle nich z odůvodnění judikátu ve věci *Asteris* i takových věcí jako *Denkavit* ([46]) a *ThyssenKrupp* ([47]) vyplývá, že výplata náhrady škody není na úvaze členských států, a tudíž ji nelze kvalifikovat jako státní podporu. Závazky Rumunska podle investiční dohody jsou nadto údajně výrazem pravidel obecné odpovědnosti, na která se vztahuje judikát ve věci *Asteris*. Pokud jde o argument Komise, že se věc *Asteris* na náhradu škody přiznanou na základě investičních dohod uzavřených mezi státy EU v případě, že se tyto dohody považují za neslučitelné s právními předpisy EU, nevztahuje, trvají žalobci na tom, že žádná takováto neslučitelnost by nález vydaný na základě takovéto investiční dohody nezneplatnila. Provedení či výkon nálezu navíc nelze dále chápat jako „skryté" poskytnutí státní podpory, jelikož nález neobnovuje zrušený režim podle nařízení č. 24, ale údajně přiznává náhradu škody v souvislosti s nezávislým rozhodnutím Rumunska, jehož obsahem bylo mj. zachovat nepřiměřené zatížení žalobců.

(62) Dále jsou argumenty Komise, které se týkají neslučitelnosti investiční dohody s právními předpisy Unie, podle žalobců nerelevantní, neboť spor, jenž vedl k rozhodčímu řízení a nakonec k nálezu, vznikl před přistoupením Rumunska k Unii. Žalobci namítají, že argumentace Komise v rozhodnutí o zahájení řízení vychází z chybného spojení provedení/výkonu nálezu s neslučitelností režimu podle nařízení č. 24, a znovu zdůrazňují, že nález v žádném případě nepřiznal náhradu škody na základě rozhodnutí Rumunska dodržovat pravidla Unie týkající se státní podpory.

(63) Žalobci dále zpochybňují, že by rozhodnutí Soudního dvora EU ve věci *Lucchini*, na které Komise v rozhodnutí o zahájení řízení odkazuje, mělo pro tuto věc jakýkoli význam. Podle jejich názoru z věci *Lucchini* vyplývá pouze to, že ustanovení vnitrostátního práva nemohou bránit navrácení neslučitelné podpory, a na provedení/výkon rozhodčího nálezu, který přiznává náhradu škody za porušení investiční dohody, nemá uvedená věc žádný vliv.

(64) Zatřetí, pokud jde o to, zda lze Rumunsku provedení/výkon nálezu přičíst, nemůže se posouzení Komise podle žalobců opírat o skutečnost, že mu lze přičíst samotné nařízení č. 24. Dále trvají na tom, že provedení/výkon nálezu ICSID je automatickým a nedobrovolným důsledkem povinností Rumunska daných úmluvou ICSID. Žádný nedobrovolný akt nelze podle žalobců přičítat státu a nemůže představovat státní podporu. Dále zdůrazňují, že vnitrostátní soudy nemohou nálezy ICSID přezkoumávat a jejich výkonu nelze bránit z důvodu vnitrostátního veřejného pořádku nebo neslučitelnosti s právními předpisy Unie.

(65) Žalobci dále tvrdí, že následné členství Rumunska v Unii se jeho povinností podle úmluvy ICSID nedotklo. Vysvětlují, že právní předpisy EU nejsou na tuto věc použitelné, neboť k údajnému porušení investiční dohody a zahájení řízení došlo před přistoupením Rumunska k Unii.

(66) Začtvrté, pokud jde o selektivnost, není provedení/výkon nálezu podle žalobců selektivní, neboť investiční dohody a úmluva ICSID zavádějí systém obecné odpovědnosti, který platí pro každého investora stejnou měrou. Náhrada škody přiznaná v rámci tohoto systému tedy není selektivní. V této souvislosti také žalobci citují údajné prohlášení Komise, že „investiční dohody, ačkoli z nich plyne prospěch v důsledku zajištění majetkových práv v zahraničí, nelze technicky kvalifikovat jako státní podporu zakázanou čl. 107 odst. 1 [Smlouvy], neboť uvedený prospěch nezvýhodňuje určité podniky ani určitá odvětví výroby, ale poskytuje se obecně všem investorům bez ohledu na odvětví, ve kterém působí."

(67) A konečně žalobci odmítají, že by provedením nálezu hrozilo narušení hospodářské soutěže a ovlivnění obchodu mezi členskými státy. Odůvodnění v rozhodnutí o zahájení řízení se podle nich nemůže vztahovat na bratry Miculovy, kteří údajně nevykonávají hospodářskou činnost, a jakékoli platby v jejich prospěch tak nemohou narušit hospodářskou soutěž ani ovlivnit obchod mezi členskými státy. Obecněji žalobci tvrdí, že provedení nálezu by je nezvýhodnilo, proto lze vyloučit jakýkoli účinek na hospodářskou soutěž nebo obchod.

([46]) Věc 61/79 *Amministrazione delle finanze dello Stato v. Denkavit italiana*, EU:C:1980:100.

([47]) Rozhodnutí Komise ze dne 20. listopadu 2007 o státní podpoře č. C 36/A/06 (ex NN 38/06), kterou Itálie poskytla ve prospěch společností ThyssenKrupp, Cementir a Nuova Terni Industrie Chimiche (Úř. věst. L 144, 4.6.2008, s. 37).

K charakterizaci provedení/výkonu nálezu jako nové podpory

(68) Žalobci dále zpochybňují charakterizaci provedení/výkonu nálezu jako nové podpory. Poznamenávají, že po přistoupení Rumunska došlo pouze k vydání nálezu a k jeho výkonu. Zejména výkon nálezu Rumunskem je údajně pouhým automatickým důsledkem nálezu, nikoli výsledkem samostatného rozhodnutí. Příslušnými časovými okamžiky bylo podle žalobců přijetí nařízení č. 24, vystavení osvědčení žalobcům nebo nejpozději uzavření investiční dohody. Žalobci se také opírají o judikaturu a praxi Komise v souvislosti se státními zárukami (z nichž vyplývá, že příslušným okamžikem je poskytnutí záruky, nikoli její uplatnění nebo poskytnutí plateb) s tím, že vyplatí-li se náhrada škody na základě závazku uvedeného v mezinárodní dohodě, mělo by se za rozhodné považovat datum uzavření této dohody.

Ke slučitelnosti provedení/výkonu nálezu

(69) Zaprvé, šetří-li Komise podle žalobců neoznámenou podporu a nepředloží-li dotčený členský stát žádný argument, pokud jde o slučitelnost, má Komise povinnost zvážit, zda může být podpora slučitelná podle jakýchkoli platných pravidel nebo pokynů, přičemž má v případě potřeby požádat členský stát či příjemce o další informace.

(70) Pokud jde o předběžnou analýzu slučitelnosti v rozhodnutí o zahájení řízení, trvají žalobci na tom, že je pojmově chybná, neboť na provedení/výkon nálezu používá stávající pokyny k regionální podpoře, i když je nepochybně zjevné, že cílem provedení/výkonu nálezu není regionální rozvoj. Podle názoru žalobců, kteří opět zdůrazňují, že rozhodnutí o zahájení řízení nesprávně předpokládá, že provedení nálezu by zpětně obnovilo nařízení č. 24, byly jedinou podporou, jež se mohla poskytnout, výhody v rámci režimu podle nařízení č. 24. Nařízení č. 24 se pak mělo posuzovat podle pokynů k regionální podpoře z roku 1998, podle kterých měly být uvedené výhody shledány slučitelnými.

(71) Dále podle žalobců neexistuje právoplatné formální rozhodnutí v tom smyslu, že nařízení č. 24 představuje neslučitelnou státní podporu. Rozhodnutí rumunské rady pro hospodářskou soutěž (rozhodnutí č. 244), které č. 24 odsuzuje, bylo podle žalobců vadné, jelikož neposuzovalo slučitelnost a svá zjištění nezdůvodnilo. Kromě toho žalobci tvrdí, že rozhodnutí rady pro hospodářskou soutěž bylo zrušeno přijetím nařízení č. 75 rumunskou vládou, které potvrzuje nařízení č. 24. Nadto tvrdí, že dalším důkazem přednosti nařízení č. 24 a č. 75 před rozhodnutím rady pro hospodářskou soutěž je zamítnutí námitek rady pro hospodářskou soutěž proti nařízení č. 75 rumunskými soudy.

(72) Dále podle žalobců Komisi nepříslušelo a nepřísluší přezkoumávat nařízení č. 24, a to ani mimochodem. Příslušné části nařízení č. 24 byly před přistoupením Rumunska k Unii zrušeny. Má-li se za to, že nález obnovuje podporu poskytnutou podle nařízení č. 24, tvrdí žalobci, že Komise nemá pravomoc přezkumu. V této souvislosti také odkazují na rozhodnutí Komise ve věci státní podpory N 380/2004, kde Komise shledala, že provedení rozhodčího nálezu, který byl vydán před přistoupením a v plném rozsahu se týkal období před přistoupením, po přistoupení nepředstavuje novou podporu.

(73) V neposlední řadě nařízení č. 24 a jednotlivé pobídky podle něj byly dle žalobců slučitelné s vnitřním trhem v souladu s platnými pokyny k regionální podpoře z roku 1998 vzhledem k tomu, že všechny podmínky slučitelnosti byly splněny. V této souvislosti žalobci zaprvé tvrdí, že nařízení č. 24 lze považovat za slučitelnou investiční podporu spíše než za podporu provozní, a zadruhé, že i kdyby se toto nařízení považovalo za provozní podporu, stále bylo slučitelné.

K legitimnímu očekávání

(74) Podle žalobců by rozhodnutí Komise, které shledává, že provedení či výkon nálezu je v rozporu s pravidly státní podpory, narušilo jejich legitimní očekávání. Tvrdí, že Unie Rumunsko před jeho přistoupením výslovně vybídla k uzavírání investičních dohod s členskými státy, že Komise uzavírání investičních dohod stále podporuje, že žalobci očekávali, že jim rozhodčí řízení umožní získat náhradu škody způsobené rozhodnutím Rumunska zachovat všechny povinnosti investorů vyplývající z nařízení č. 24 a že proti splnění jejich legitimního očekávání neexistuje naléhavý obecný zájem.

K procesním právům žalobců

(75) A konečně žalobci tvrdí, že podle judikatury zúčastněné strany mají „právo účasti ve správním řízení v rozsahu přiměřeném s ohledem na okolnosti projednávaného případu“ ([48]). Žalobci tvrdí, že Rumunsko žalobcům neumožnilo řádnou účast v řízení o státní podpoře, což je údajně zvlášť znevýhodnilo, a varují, že neumožní-li jim Komise řádně hájit jejich zájmy větší účastí v řízení, mohlo by být její konečné rozhodnutí neplatné. Závěrem žalobci konstatují, že praxe Komise v případech státní podpory obecně dostatečně nezajišťuje procesní práva údajných příjemců, a protože neposkytuje účinnou právní ochranu, je v rozporu s čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech a s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie.

6. **PŘIPOMÍNKY RUMUNSKA K PŘIPOMÍNKÁM TŘETÍ STRANY**

(76) Ve své reakci na připomínky předložené žalobci Rumunsko zaprvé odmítá tvrzení, že samotné Ioana Miculu a Viorela Miculu nelze pro účely uplatňování právních předpisů EU o státní podpoře považovat za podniky. Podle Rumunska by se spíše všech pět žalobců mělo považovat za jednu hospodářskou jednotku, neboť bratři Miculovi žalující právnické osoby přímo nebo nepřímo ovládají. Na podporu tohoto tvrzení Rumunsko mj. vysvětluje, že během jednání mezi Rumunskem a žalobci po vydání nálezu učinili bratři Miculovi jménem tří žalujících právnických osob formální rozhodnutí.

(77) Zadruhé Rumunsko vyvrací snahu žalobců popřít souvislost mezi zrušením pobídek podle nařízení č. 24 a přiznáním náhrady škody podle nálezu. Trvá na tom, že z nálezu jasně vyplývá, že senát stanovil hodnotu náhrady škody na základě hospodářských výhod, které by žalobci získali, kdyby se pobídky zachovaly.

(78) Zatřetí, pokud jde o tvrzení žalobců, že neměli a nemají možnost řádně se účastnit šetření státní podpory, Rumunsko odmítá, že by žalobcům okamžitě nezaslalo rozhodnutí o zahájení řízení. Dále tvrdí, že nemá zákonnou povinnost umožnit žalobcům větší účast, než jak tomu je a bylo dosud.

7. **POSOUZENÍ**

7.1. **Přítomnost podpory**

(79) Podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy „podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem“. Opatření tedy představuje státní podporu, jsou-li splněny tyto čtyři kumulativní podmínky:

— opatření musí poskytovat podniku selektivní hospodářskou výhodu,

— opatření musí být přičitatelné státu a financováno státními prostředky,

— opatření musí narušovat hospodářskou soutěž nebo musí hrozit, že ji naruší,

— opatření musí mít potenciál ovlivnit obchod mezi členskými státy.

(80) Komise zdůrazňuje, že pojem „státní podpora“ je objektivní právní pojem přímo definovaný Smlouvou. Stanovení toho, zda konkrétní opatření představuje státní podporu, nezávisí na úmyslech ani odůvodnění členských států při poskytnutí dotyčného opatření, ale na jeho účincích ([49]).

Podnik

(81) Soudní dvůr EU podniky konzistentně definuje jako subjekty, které vykonávají hospodářskou činnost, bez ohledu na jejich právní postavení a způsob financování ([50]). Klasifikace konkrétního subjektu tedy zcela závisí na povaze jeho činností.

([48]) Přičemž odkazují na věc T-68/03 *Olympiaki Aeroporia Ypiresies*, EU:T:2007:253, bod 42.
([49]) Věc C-487/06 P *British Aggregates v. Komise*, EU:C:2008:757, body 85 a 89 a citovaná judikatura a věc C-279/08 P *Komise v. Nizozemsko (NOx)*, EU:C:2011:551, bod 51.
([50]) Spojené věci C-180/98 až C-184/98 *Pavlov a další*, EU:C:2000:428, bod 74.

(82) Pro účely uplatnění pravidel státní podpory lze za jednu hospodářskou jednotku považovat samostatné právnické osoby. Uvedená hospodářská jednotka se pak považuje za příslušný podnik. Jak již dříve rozhodl Soudní dvůr EU, „[v] právu hospodářské soutěže musí být pojem „podnik" chápán tak, že označuje hospodářskou jednotku […], třebaže z právního hlediska se tato hospodářská jednotka skládá z několika fyzických nebo právnických osob" ([51]). S cílem určit, zda několik subjektů tvoří hospodářskou jednotku, posuzuje Soudní dvůr EU existenci rozhodujícího podílu nebo funkčních, hospodářských či organických vazeb ([52]).

(83) Žalobci v rozhodčím řízení, jehož výsledkem je nález, jsou bratři Ioan Micula a Viorel Micula a tři společnosti, které vlastní (S.C. European Food S.A, S.C. Starmill S.R.L. a S.C. Multipack). Je zřejmé, že tyto tři společnosti vykonávají hospodářskou činnost, jelikož se specializují na průmyslovou výrobu potravinářských výrobků (S.C. European Food S.A), mletých produktů (S.C. Starmill S.R.L) a plastových obalů (S.C. Multipack). Tyto tři společnosti jsou tedy podniky. Tuto charakterizaci žalobci nezpochybňují.

(84) Žalobci však trvají na tom, že samotné bratry Miculovy jako fyzické osoby nelze pro účely čl. 107 odst. 1 Smlouvy považovat za podniky, a že by tedy finanční prostředky, které by jim při provádění či výkonu nálezu byly vyplaceny, nepředstavovaly státní podporu. Zejména se zájmy bratrů Miculových údajně neshodují se zájmy tří žalujících právnických osob.

(85) Komise však shledává, že tyto tři společnosti a bratři Miculovi pro účely uplatnění pravidel státní podpory společně tvoří jednu hospodářskou jednotku. Tato hospodářská jednotka se tedy považuje za příslušný podnik.

(86) Toto zjištění se zaprvé opírá o skutečnost, že bratři Miculovi tyto tři žalující právnické osoby přímo nebo nepřímo takřka výlučně vlastní, což dokazuje jejich rozhodující podíl v uvedených společnostech.

(87) Zadruhé toto zjištění přihlíží ke skutečnosti, že žalující právnické osoby tvoří součást větší skupiny společností, European Food and Drinks Group (dále jen „EFDG"). Během rozhodčího řízení bratři Miculovi také požadovali náhradu škody pro další společnosti, které tvoří součást EFDG a které údajně v důsledku kroků Rumunska, jež vedly k řízení, utrpěly ztráty. Místo aby žalobci uplatnili a vyčíslili ztráty pro každou žalující právnickou osobu a dvě fyzické žalující osoby zvlášť, založili svou žalobu o náhradu škody ve skutečnosti na ztrátách, které údajně utrpěla skupina EFDG jako celek. Po prozkoumání vlastnické struktury EFDG a zjištění, že bratři Miculovi u všech společností ve skupině EFDG, pro kterou uplatňovali náhradu škody (jedná se o společnosti European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. a West Leasing S.R.L.), přímo nebo nepřímo vlastní podíl ve výši alespoň 99,96 %, senát s tímto přístupem souhlasil a povolil žalobcům domáhat se náhrady škody za ztráty EFDG jako celku ([53]). Toto chování žalobců během rozhodčího řízení a odpovídající rozhodnutí senátu dokazují, že bratři Miculovi a tři žalující právnické osoby, jakož i výše uvedené společnosti, které tvoří součást EFDG, tvoří jednu hospodářskou jednotku s jedním hospodářským zájmem.

(88) Zatřetí, pro charakterizaci bratrů Miculových a jejich společností jakožto jedné hospodářské jednotky dále svědčí to, jak nakonec byla nálezem přiznána škoda. Nález náhradu škody nerozdělil mezi dotčených pět žalobců, ale přiznal jim ji „dohromady" na základě „společného nároku". Ze skutečnosti, že těchto pět žalobců (tj. včetně žalujících právnických osob) požádalo senát o přiznání celé náhrady škody pouze bratrům Miculovým, vyplývá, že žalující právnické osoby nejsou na bratrech Miculových nezávislé. Nakonec senát každému žalobci povolil domáhat se přiznané náhrady škody v plné výši a pak ji rozdělit mezi žalobce, jak uznají za vhodné, bez ohledu na škodu, kterou každý ze žalobců skutečně utrpěl.

(89) Na předcházející závěr nemá vliv tvrzení žalobců, že tuto věc je nutné odlišit od rozsudku ve věci *Hydrotherm*, jelikož fyzická osoba v uvedené věci byla partnerem osobně odpovědným za finanční závazky různých společností, přičemž se mělo za to, že s nimi tvoří jednu hospodářskou jednotku, kdežto bratři Miculovi takto osobně odpovědní nejsou. V reakci na to Komise připomíná, že v příslušných bodech svého rozsudku ve věci *Hydrotherm* Soudní dvůr EU osobní odpovědnost dotyčné fyzické osoby vůbec nezmínil; pouze se omezil na upozornění, že

([51]) Věc C-170/83 *Hydrotherm*, EU:C:1984:271, bod 11. Viz také věc T-137/02 *Pollmeier Malchow v. Komise*, EU:T:2004:304, bod 50.
([52]) Věc C-480/09 P *Acea Electrabel Produzione SpA v. Komise*, EU:C:2010:787, body 47 až 55; věc C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze SpA a další*, EU:C:2006:8, s. 112.
([53]) Viz body 935–936 a 943 nálezu.

uvedená fyzická osoba dotyčné společnosti „zcela ovládá“ ([54]). Jak již bylo uvedeno, na základě svého vlastnictví bratři Miculovi ovládají žalující právnické osoby a vlastně i ostatní dotčené společnosti EFDG obdobným způsobem.

(90) Navzdory tvrzením žalobců se také Komise domnívá, že pro tuto věc platí táž logika, o kterou se opírá rozsudek ve věci *Cassa di Risparmio di Firenze*. V uvedeném rozsudku Soudní dvůr EU uznal, že subjekt může vykonávat hospodářskou činnost přímo nebo nepřímo ovládáním hospodářského subjektu v rámci hospodářské jednotky, kterou společně tvoří. Ačkoli Soudní dvůr EU přiznává, že pouhé držení podílů, dokonce majoritních, pokud umožňuje pouze výkon práv spojených s postavením akcionáře nebo společníka, jakož i případně přijímání dividend, pouhých plodů z vlastnictví zboží, nepostačuje k určení hospodářské činnosti subjektu vlastnícího tyto podíly, je situace ve věci, jež je předmětem tohoto rozhodnutí, očividně jiná. Podle Soudního dvora EU totiž „subjekt, který vlastnictvím majoritních podílů ve společnosti vykonává toto ovládání tím, že se přímo či nepřímo vměšuje do její správy, musí být považován za účastnícího se hospodářské činnosti vykonávané ovládaným podnikem“ ([55]). Soudní dvůr EU také zdůraznil, že k obejití pravidel státní podpory nestačí „pouhé rozdělení podniku na dva odlišné subjekty“ ([56]). Toto odůvodnění také platí, je-li jedním ze dvou dotčených subjektů fyzická osoba. Jinak by se poskytnutí podpory fyzické osobě, která je majoritním akcionářem podniku, nepovažovalo za státní podporu, i kdyby dotčená fyzická osoba mohla uvedenou podporu využít ve prospěch podniků, jež ovládá. V tomto případě tedy pro účely uplatnění pravidel státní podpory nelze rozlišovat, zda se náhrada škody přiznaná senátem společně všem pěti žalobcům vyplácí bratrům Miculovým, nebo společnostem, které vlastní.

(91) Závěrem Komise shledává, že bratři Miculovi a tři žalující právnické osoby společně tvoří jednu hospodářskou jednotku, která pro účely čl. 107 odst. 1 Smlouvy představuje podnik. Obdobně součást této jedné hospodářské jednotky tvoří i ostatní společnosti skupiny EFDG, za jejichž údajné ztráty přiznal nález bratrům Miculovým náhradu škody (European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L.) ([57]). Konečným příjemcem podpory je tato jedna hospodářská jednotka složená ze všech pěti žalobců a uvedených společností skupiny EFDG.

Hospodářské zvýhodnění č. 1

(92) Zvýhodněním podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy je jakákoli hospodářská výhoda, kterou by podnik za běžných tržních podmínek, tj. bez zásahu státu, nezískal ([58]). Pro stanovení toho, zda opatření podnik hospodářsky zvýhodňuje, není jeho přesná podoba relevantní. Pojem výhoda například zahrnuje všechny situace, kdy jsou podniky zbaveny nákladů, jež jsou součástí jejich hospodářské činnosti.

(93) Nálezem senát žalobcům vůči Rumunsku přiznal právo na náhradu škody ve výši 376 433 229 RON navýšené o úroky. Máme-li plně porozumět, proč provedení či výkon nálezu žalobce hospodářsky zvýhodňuje, je užitečné zabývat se nejdříve tím, na základě čeho senát v uvedeném nálezu o výplatě náhrady škody žalobcům rozhodl.

(94) Když senát rozhodl, že Rumunsko porušilo investiční dohodu, vysvětlil, že náhrada škody se musí přiznat na základě zásady, že „žalobce se musí opět ocitnout v situaci, v níž by se „s největší pravděpodobností“ nacházel, nebýt protiprávního jednání podle mezinárodního práva“ ([59]). Dále vysvětlil, že nahradit lze pouze ztráty, u kterých existuje příčinná souvislost s protiprávním jednáním podle mezinárodního práva, a že „veškerá porušení investiční dohody uváděná žalobci se zakládají na jedné a téže skutečnosti: na předčasném zrušení pobídek [podle nařízení č. 24] nebo na přímé souvislosti s uvedeným předčasným zrušením“ ([60]). Při vyměřování přesné výše náhrady škody dlužné žalobcům přihlížel senát k tomu, zda ztráty skutečně vznikly a zda přímo souvisely se zrušením

([54]) Věc C-170/83 *Hydrotherm*, EU:C:1984:271, bod 10.
([55]) Věc C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze SpA a další*, EU:C:2006:8, bod 112.
([56]) Věc C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze SpA a další*, EU:C:2006:8, bod 114.
([57]) Viz 87. a 88. bod odůvodnění.
([58]) Věc C-39/94 *SFEI a další*, EU:C:1996:285, bod 60; věc C-342/96 *Španělsko v. Komise*, EU:C:1999:210, bod 41.
([59]) Bod 917 nálezu.
([60]) Bod 928 nálezu.

režimu pobídek. Například v souvislosti s náhradou škody přiznanou za vyšší cenu cukru senát uvedl ([61]): „Jak existence škody, tak příčinná souvislost mezi zrušením pobídek a utrpěnou škodou, byla dostatečně prokázána. Není sporu o tom, že v důsledku zrušení pobídky pro suroviny museli žalobci za cukr, který koupili po únoru 2005, zaplatit vyšší částku".

(95) Ve světle těchto úvah je zřejmé, že provedením či výkonem nálezu poskytne Rumunsko žalobcům částku, která přesně odpovídá zvýhodnění předpokládanému v rámci zrušeného režimu podle nařízení č. 24 od okamžiku jeho zrušení (22. února 2005) do plánovaného konce jeho platnosti (1. dubna 2009). Přesněji řečeno, provedením či výkonem nálezu dojde *de facto* k náhradě cla na cukr a jiné suroviny dovezené mezi 22. únorem 2005 a 31. březnem 2009, jakož i cla na dovezený cukr, kterému by se žalobci vyhnuli, kdyby měli příležitost vytvořit si zásoby cukru před plánovaným koncem platnosti nástrojů podle nařízení č. 24 ke dni 31. března 2009. S cílem zajistit, aby žalobci mohli částku, která odpovídá částce podle zrušeného režimu, využít v plném rozsahu a aby se „opět ocit[li] v situaci, v níž by se „s největší pravděpodobností" nacházel[i]", kromě toho senát přiznal také úroky a náhradu za údajně ušlou příležitost a ušlý zisk ([62]). Provedení či výkon nálezu tak opětovně nastolují situaci, ve které by se žalobci s největší pravděpodobností nacházeli, kdyby se režim podle nařízení č. 24 nikdy nezrušil.

(96) Provedení či výkon nálezu tak poskytuje žalobcům hospodářskou výhodu, která jinak není na trhu dostupná. Zaprvé, náklady na suroviny jakožto vstupy pro konečné výrobky představují běžné provozní výdaje podniků, a pokud jsou podniky části svých běžných provozních výdajů zbaveny, jsou nesporně zvýhodněny. Zadruhé představuje hospodářskou výhodu, která by za běžných tržních podmínek a při absenci nálezu nebyla dostupná, i přiznání náhrady škody žalobcům za ušlý zisk z důvodu, že své vlastní provozní náklady museli nést sami; za běžných tržních podmínek by podnik musel náklady, jež jsou součástí jeho hospodářské činnosti, nést sám, a tyto zisky by tedy nevytvořil. Zatřetí přestavuje další samostatné zvýhodnění to, že se žalobcům vyplatí úroky z plateb, které měli údajně v minulosti obdržet, ale které je samotné třeba kvalifikovat jako zvýhodnění. Opět, za běžných tržních podmínek a při absenci nálezu by podnik musel nést své běžné provozní výdaje sám, nevytvořil by údajně ušlé zisky, a nemohl by tedy z tohoto kapitálu získat úroky. Zrušením režimu podle nařízení č. 24 Rumunsko na trhu, na kterém žalobci působí, fakticky znovu nastolilo běžné podmínky hospodářské soutěže a jakýkoli pokus poskytnout žalobcům náhradu za důsledky zrušení pobídek podle nařízení č. 24 představuje výhodu, jež za uvedených běžných tržních podmínek není dostupná.

(97) Pokusy žalobců oddělit přiznání náhrady škody od zrušení pobídek podle nařízení č. 24 jsou nepřesvědčivé. Žalobci argumentují takto: „[V] této věci senát ICSID vyvodil závěr, že rozhodnutí jednat podle pravidel Unie týkajících se státní podpory je v souladu s povinnostmi Rumunska vyplývajícími z investiční dohody, a žalobcům nepřiznal náhradu škody na tomto základě. Náhradu škody jim přiznal za protiprávní jednání rumunského státu spočívající v zachování povinností uložených v souvislosti s nařízením č. 24 po zrušení režimu a za netransparentní chování vůči investorům".

(98) Tento popis nálezu je nepřesný a v každém případě nebere v úvahu dopady provedení/výkonu nálezu. Jak již bylo uvedeno, senát měl za to, že veškerá údajná porušení investiční dohody se zakládají „na předčasném zrušení pobídek nebo na přímé souvislosti s uvedeným předčasným zrušením" ([63]), a přiznal náhradu škody za ztráty vzniklé přímo zrušením režimu pobídek. Bylo již také citováno toto vyjádření senátu ([64]): „[Z]rušením pobídek podle nařízení č. 24 před 1. dubnem 2009 Rumunsko nejednalo nepřiměřeně ani ve zlé víře (byť jednalo nepřiměřeně, když zachovalo povinnosti investorů po ukončení pobídek). Senát však většinou hlasů dospěl k závěru, že Rumunsko nenaplnilo legitimní očekávání žalobců, že uvedené pobídky budou v podstatě v téže podobě dostupné do 1. dubna 2009. Rumunsko také nejednalo transparentně, neboť žalobce včas neinformovalo o ukončení režimu před stanoveným datem konce platnosti. Senát tedy shledal, že Rumunsko „nezajistilo spravedlivé a rovné zacházení s investicemi" žalobců ve smyslu čl. 2 odst. 3 investiční dohody".

([61]) Bod 953 nálezu.
([62]) Popis dlužných částek podle rozhodčího nálezu se uvádí v 27. bodě odůvodnění.
([63]) Bod 928 nálezu.
([64]) Bod 872 nálezu.

(99) Vzhledem k tomuto závěru nelze tvrdit, jako to činí žalobci, že senát shledal, že rozhodnutí Rumunska dodržet pravidla Unie týkající se státní podpory tím, že zruší nařízení č. 24, nepředstavuje porušení investiční dohody, nebo že na tomto základě nepřiznal žalobcům náhradu škody ([65]). Komise konstatuje, že ve svém odůvodnění rozhodnutí přiznat náhradu škody za zvýšení cen, za nemožnost vytvořit si zásoby a rovněž za ušlý zisk senát poukázal pouze na škody vzniklé žalobcům v důsledku zrušení pobídek podle nařízení č. 24 ([66]). Senát zejména nepoukázal na své zjištění, že Rumunsko jednalo nepřiměřeně, jestliže zachovalo povinnosti investorů podle nařízení č. 24 a nejednalo transparentně, ani na jeho základě žalobcům nepřiznal další náhradu škody.

Hospodářské zvýhodnění č. 2: náhrada škody a státní podpora

(100) V rozporu s informacemi předloženými žalobci navíc skutečnost, že výplata náhrady, již senát žalobcům přiznal, uskutečněná provedením či výkonem nálezu, obnáší výplatu náhrady škody, nevylučuje existenci výhody. Klíčovou otázkou v tomto ohledu je, zda se na tento případ vztahují zásady uvedené v rozsudku Soudního dvora EU ve věci *Asteris* ([67]). V rozsudku ve věci *Asteris* Soudní dvůr EU uvedl, že státní podpora „se svou právní povahou zásadně liší od náhrady škody, jejíž vyplacení může být uloženo příslušným vnitrostátním orgánům jako náhrada za škody způsobené jednotlivcům“ ([68]). Žalobci tvrdí, že tato věc přesně odpovídá tomuto judikátu a že jakákoli snaha Komise poukazovat na to, že věc *Asteris se* od projednávané věci liší, je nepřesvědčivá. Komise s tímto postojem nesouhlasí.

(101) Komise zaprvé konstatuje, že věc *Asteris* vyplynula z naprosto odlišných souvislostí než tato věc. V prvním případě Soudní dvůr EU vydal rozsudek v reakci na žádost řeckého soudu o rozhodnutí o předběžné otázce, ve kterém se měl vyjádřit k příslušnosti soudů členských států při rozhodování o nárocích na náhradu škody vznesených fyzickými osobami vůči vnitrostátním orgánům ve věci nevyplacení podpory v rámci společné zemědělské politiky Unie. Nevyplacení podpory nebylo důsledkem nesplnění příslibu řeckých orgánů ve věci poskytnutí této podpory, ale spíše důsledkem toho, že nařízení Komise obsahovalo technické chyby. Dotčené podniky již podaly na Komisi žalobu o náhradu škody k Soudnímu dvoru EU, který ji zamítl jako nedůvodnou. Soudní dvůr EU v reakci na žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ve svém rozsudku uvedl, že jelikož předtím žalobu o náhradu škody podanou na Komisi zamítl, musela by jakákoli žaloba o náhradu škody podaná na řecký stát vycházet z jiných důvodů než zamítnutá žaloba na Komisi, tedy z protiprávního jednání řeckých orgánů jako takových. Zejména Soudní dvůr EU neprohlásil, že by přiznání náhrady škody odpovídající částce protiprávní státní podpory, jež byla přislíbena, nikoli však vyplacena, samo nepředstavovalo státní podporu. Z rozsudku ve věci *Asteris* tedy nevyplývá, že každé přiznání náhrady škody se automaticky nachází mimo oblast působnosti právních předpisů EU o státní podpoře, jak žalobci podle všeho tvrdí. V případě odpovědnosti z titulu protiprávního jednání vnitrostátních orgánů se podniku neposkytuje výhoda, pokud tato odpovědnost zajišťuje pouze to, že se poškozené straně dostane toho, na co má nárok, obdobně jako jakýkoli jiný podnik, a to na základě obecných pravidel občanskoprávní odpovědnosti v dotčeném členském státě. Náhrada škody poskytnutá na základě těchto obecných pravidel občanskoprávní odpovědnosti se od státní podpory liší v tom smyslu, že poškozená fyzická osoba na tom nemůže být po obdržení náhrady škody lépe.

(102) Zadruhé, má-li náhrada škody spadat mimo rámec pravidel Unie týkajících se státní podpory, musí být založena na obecném pravidle pro náhradu škody ([69]). V tomto případě byla žalobcům náhrada škody přiznána na základě investiční dohody uzavřené mezi státy EU, kterou Komise od okamžiku přistoupení Rumunska k Unii považuje za neplatnou. Komise důsledně zastává názor, že investiční dohody uzavřené mezi státy EU, jako například investiční dohoda, na níž zakládají žalobci svůj nárok ([70]), jsou v rozporu s právem Unie, neboť jsou neslučitelné s ustanoveními

([65]) Senát vyvodil závěr, že zrušení pobídek podle nařízení č. 24 narušilo legitimní očekávání žalobců, předtím, než vůbec posoudil přiměřenost nebo transparentnost opatření Rumunska (body 725 a 726 nálezu; přiměřenost se posuzovala pouze v bodě 727 a násl. a transparentnost v bodě 837 a násl.). Tvrzení žalobců, že senát konstatoval porušení investiční dohody v důsledku nepřiměřenosti dané zachováním povinností investorů na základě nařízení č. 24 nebo v důsledku nedostatečné transparentnosti opatření Rumunska, je tedy zcela neopodstatněné.

([66]) Body 953, 961, 971, 984, 1 016, 1 020 a 1 136 nálezu.

([67]) Spojené věci 106/87 až 120/87 *Asteris*, EU:C:1988:457.

([68]) Spojené věci 106/87 až 120/87 *Asteris*, EU:C:1988:457, bod 23.

([69]) Viz rozhodnutí Komise ze dne 16. června 2004 o nizozemské podpoře ve prospěch společnosti Akzo-Nobel za účelem minimalizace přepravy chlóru (věc N 304/2003), souhrnné oznámení v Úř. věst. C 81, 2.4.2005, s. 4. viz také rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2006 o nizozemské podpoře na přemístění společnosti pro demontáž automobilů Steenbergen (věc č. 575/05), souhrnné oznámení v Úř. věst. C 80, 13.4.2007, s. 1.

([70]) Ze stejných důvodů by Komise považovala za neplatné i investiční dohody uzavřené mezi státy EU, jež jsou základem rozhodčího řízení uvedeného v poznámce pod čarou 53 žaloby.

Smluv, a měly by tedy být považovány za neplatné ([71]). Komise členské státy, a to i členské státy dotčené v tomto případě, o tomto názoru opakovaně informovala.

(103) Zatřetí Komise konstatuje, že účelem nálezu je poskytnout žalobcům náhradu škody za pobídky, které jim Rumunsko přislíbilo na základě nařízení č. 24 (pozměněného nařízením č. 75), ale na žádost Unie je v zájmu dokončení jednání o přistoupení Rumunska k Unii muselo zrušit. Oproti věci *Asteris* žalobci v této věci uplatňují nárok na náhradu škody z důvodu, že jim byly upřeny pobídky, které jim Rumunsko přislíbilo v rozporu se svými povinnostmi neposkytovat protiprávní státní podporu pramenícími z článku 64 evropské dohody a zákona č. 143/1999 a jeho výkladu v rozhodnutí č. 244/2000 rumunské rady pro hospodářskou soutěž. Jak ovšem vysvětlil generální advokát Ruiz-Jarabo Colomer ([72]), přiznání náhrady škody odpovídající částkám podpory, jejíž poskytnutí se plánovalo, by představovalo nepřímé poskytnutí protiprávní podpory neslučitelné s vnitřním trhem. Na základě této argumentace považoval Tribunál ustanovení o odškodnění, která se týkají navrácení státní podpory, za státní podporu ([73]). V rozsudku ve věci *Lucchini* kromě toho Soudní dvůr EU rozhodl, že vnitrostátní soud nesmí uplatňovat vnitrostátní právní předpisy v případech, ve kterých by uplatňování uvedených právních předpisů „bránilo použití práva Společenství, jelikož by znemožnilo navrácení státní podpory, která byla poskytnuta v rozporu s právem Společenství“ ([74]).

(104) Snaha žalobců poukazovat na to, že se tyto věci liší od věci, jež je předmětem tohoto rozhodnutí, je nepřesvědčivá. Nezáleží na tom, že konkrétní skutkový stav u těchto věcí se od dotčené věci liší, neboť zásada, jež je pro tyto věci určující, spočívá v tom, že vnitrostátní právo, včetně úpravy odpovědnosti podle vnitrostátních právních předpisů, nelze uplatňovat v případech, ve kterých by to bránilo použití právních předpisů Unie o státní podpoře a v konečném důsledku vyústilo v poskytnutí protiprávní státní podpory. Z tohoto hlediska rozsudek ve věci *Asteris* nestanoví v případě náhrady škody přiznané jako odškodnění za navrácení protiprávní státní podpory nebo neobdržení protiprávní státní podpory výjimku. Komise má za to, že táž zásada platí v případě, že odpovědnost pramení ze smlouvy podle mezinárodního práva uzavřené dvěma členskými státy (jako například investiční dohody uzavřené mezi státy EU), z jejíhož uplatňování vyplývá poskytnutí státní podpory. Pokud by provádění dohody uzavřené mezi státy EU některým z těchto členských států bránilo použití práva Unie, musí dotčený členský stát prosazovat právo Unie, neboť primární právo Unie, jako například články 107 a 108 Smlouvy, má před mezinárodními závazky tohoto členského státu přednost.

(105) Tvrzení žalobců, že nikdy nebylo vydáno právoplatné formální rozhodnutí, jež by stanovilo, že nařízení č. 24 představuje protiprávní státní podporu nebo že uvedené pobídky jsou neslučitelné s vnitřním trhem, je v tomto ohledu nerelevantní, neboť napadeným opatřením, které tvoří základ tohoto rozhodnutí, je provedení/výkon nálezu, a nikoli investiční pobídky přislíbené podle nařízení č. 24. Vzhledem k tomu, že nařízení č. 24 bylo dne 22. února 2005 zrušeno a od uvedeného data nebyla na základě uvedeného právního předpisu vyplacena žádná podpora, tedy nemohla rumunská rada pro hospodářskou soutěž ani Komise ve formálním rozhodnutí dospět k závěru, že nařízení č. 24 vedlo v období 22. února 2005 až 1. dubna 2009, což je období, za které nález přiznává žalobcům náhradu škody, představovalo neslučitelnou státní podpory.

(106) Právě z tohoto důvodu není také potřeba, aby Komise přijímala formální rozhodnutí o přítomnosti státní podpory v případech, kdy vnitrostátní soud nebo rozhodčí senát uloží členskému státu náhradu škody za odvolání opatření podpory. Ustanovení čl. 107 odst. 1 Smlouvy obsahují obecný zákaz poskytovat státní podporu „v jakékoli formě“. Přesná podoba opatření je tudíž z hlediska stanovení toho, zda určitý podnik hospodářsky zvýhodňuje, nerelevantní ([75]). Je-li tedy státní podpora poskytnuta provedením či výkonem rozsudku nebo nálezu, jak tomu podle

([71]) Viz odpověď komisaře De Guchta na parlamentní otázku k ústnímu zodpovězení O-000043/2013/rev.1, v níž uvedl: „Komise souhlasí s tím, že dvoustranné dohody mezi členskými státy EU o podpoře a vzájemné ochraně investic (*investiční dohody*) nejsou v souladu s právem EU,“ rozprava na plenárním zasedání dne 22. května 2013. Viz dále pracovní dokument útvarů Komise SWD(2012)6 final ze dne 3. února 2012 o pohybu kapitálu a investicích v EU – dokument útvarů Komise o monitorování trhu, strana 13. Viz také pracovní dokument útvarů Komise SWD(2013)146 final ze dne 15. dubna 2013 o volném pohybu kapitálu v EU, s. 11 a 14; pracovní dokument útvarů Komise SWD(2014)115 final ze dne 18. března 2014 o volném pohybu kapitálu v EU, s. 12; a Evropská komise, Monitoring activities and analysis, Bilateral Investment Treaties between EU Member States (intra-EU BITs) 2012 (Monitorovací činnosti a analýza týkající se dvoustranných dohod mezi členskými státy EU o podpoře a vzájemné ochraně investic (investiční dohody uzavřené mezi státy EU) v roce 2012); dostupné na adrese: http://ec.europa.eu/internal_market/capital/analysis/monitoring_activities_and_analysis/index_en.htm.

([72]) Stanovisko ze dne 28. dubna ve spojených věcech C-346/03 a C-529/03 *Atzori*, EU:C:2005:256, bod 198.

([73]) Věc T-384/08 *Elliniki Nafpigokataskevastiki AE Chartofylakeiou v. Komise*, EU:T:2011:650, a věc T-565/08 *Corsica Ferries v. Komise*, EU:T:2012:415, body 23, 114 a 120 až 131. Viz také analogickou argumentaci ve věci C-111/10 *Komise v. Rada*, EU:C:2013:785, bod 44.

([74]) Věc C-119/05 *Lucchini*, EU:C:2007:434, bod 59.

([75]) Věc C-280/00 *Altmark Trans*, EU:C:2003:415, bod 84.

názoru Komise v případě nálezu, jenž je předmětem tohoto rozhodnutí, je, musí Komise prokázat, že jsou v případě tohoto provedení či výkonu splněny kumulativní podmínky čl. 107 odst. 1 Smlouvy a že uvedená podpora je neslučitelná s vnitřním trhem.

(107) Komise každopádně připomíná, že rumunská rada pro hospodářskou soutěž, několik společných postojů Unie a rumunská vláda po zrušení nařízení č. 24 společně dospěly k závěru, že nařízení č. 24 podle evropské dohody, rozhodnutí Rady přidružení EU–Rumunsko č. 4/2000, zákona č. 143/99 a *acquis communautaire* představovalo protiprávní státní podporu. Kromě toho rozhodnutí rumunské rady pro hospodářskou soutěž č. 244/2000 nebylo nikdy napadeno ani zrušeno, pouze je rumunský zákonodárce ignoroval přijetím nařízení č. 75 v rozporu s ustanoveními zákona č. 143/1999 o státní podpoře, a tudíž v rozporu se svými povinnostmi podle evropské dohody a rozhodnutí Rady přidružení EU–Rumunsko č. 4/2000. Unie následně v souvislosti s přístupovými jednáními trvala na tom, aby Rumunsko uvedené rozhodnutí a své povinnosti vyplývající z evropské dohody a *acquis communautaire* splnilo, což Rumunsko učinilo zrušením nařízení č. 24.

(108) Vzhledem k výše uvedeným důvodům vyvozuje Komise závěr, že výplata náhrady škody přiznané žalobcům senátem uskutečněná provedením či výkonem nálezu představuje hospodářskou výhodu ve prospěch žalobců, již by za běžných tržních podmínek nezískali.

Selektivnost

(109) Ne všechna opatření, která určitý podnik hospodářsky zvýhodňují, představují státní podporu; je tomu tak pouze v případě těch, jež určité podniky, kategorie podniků nebo určitá hospodářská odvětví hospodářsky zvýhodňují selektivně.

(110) Nález přiznává náhradu škody pouze žalobcům. Vyplacením této náhrady škody – ať už provedením, či výkonem nálezu – tudíž Rumunsko zvýhodňuje pouze žalobce. Opatření je tedy selektivní.

(111) Jak vyplývá z rozsudku ve věci *Asteris*, nepřinese navíc náhrada škody selektivně prospěch jednotlivému podniku pouze tehdy, pokud vyplývá z uplatňování obecného právního pravidla státní odpovědnosti, jíž se může dovolávat každá osoba, čímž se vyloučí, aby případná přiznaná náhrada škody selektivně zvýhodňovala určité skupiny ve společnosti. Sporné opatření, které vyplývá z uplatňování ustanovení investiční dohody, tento požadavek nesplňuje ze všech důvodů uvedených v této věci.

(112) Zaprvé přiznává investiční dohoda toto právo na náhradu škody určité skupině investorů, tj. investorům ze dvou členských států, na které se investiční dohoda uzavřená mezi těmito státy EU vztahuje, tj. ze Švédska a Rumunska. O uvedenou investiční dohodu se tedy při uplatňování nároku na náhradu škody odpovídající pobídkám přislíbeným v rámci zrušeného režimu podpory podle nařízení č. 24 nemohl opírat každý investor v Unii v podobné situaci; mohli tak učinit pouze investoři s určitou státní příslušností. Pokud tedy výplata náhrady škody přiznané investorovi na základě investiční dohody představuje zvýhodnění, jedná se o zvýhodnění selektivní. Co se týče tvrzení žalobců, že Komise již dříve uznala obecnou povahu výhod poskytnutých prostřednictvím investičních dohod (viz 66. bod odůvodnění), není prohlášení, jež žalobci citují na podporu tohoto tvrzení, ve skutečnosti vůbec prohlášením Komise, ale výňatkem ze studie vypracované externím dodavatelem pro Tematickou sekci Vnější vztahy Generálního ředitelství pro vnější politiky Unie Evropského parlamentu. Zadruhé, k vyloučení jakýchkoli pochybností ohledně autorství názorů vyjádřených v této studii je její součástí prohlášení, že výhradní odpovědnost za tyto názory nese jejich autor a že neodrážejí oficiální postoj Evropského parlamentu. Prohlášení uvedené v této zprávě nelze přičítat Komisi a je pro věc, jež je předmětem tohoto rozhodnutí, irelevantní.

(113) Zadruhé, sporné opatření poskytuje žalobcům náhradu škody za zrušení investičních pobídek, jež jsou svou povahou selektivní. Pobídky nabízené podle nařízení č. 24 byly totiž k dostupné pouze podnikům, které investovaly v určitých regionech. Náhrada škody, již žalobcům přiznal senát, by tedy sama o sobě měla být považována za selektivní, neboť odpovídá výhodám přislíbeným žalobcům podle zrušeného nařízení č. 24.

(114) Komise má každopádně za to, že investiční dohodu, na jejímž základě senát přiznal žalobcům náhradu škody, zneplatnilo přistoupení Rumunska k Unii, a nelze ji tedy považovat za základ obecného právního pravidla státní odpovědnosti, o kterou se může opírat každý investor.

(115) Ze všech výše uvedených důvodů vyvozuje Komise závěr, že provedení či výkon nálezu žalobce selektivně zvýhodňuje.

Státní prostředky

(116) Státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy mohou představovat pouze výhody poskytnuté přímo nebo nepřímo ze státních prostředků. Ve věci, jež je předmětem tohoto rozhodnutí, již Rumunsko nález částečně provedlo započtením části náhrady škody přiznané žalobcům senátem proti dani, již jeden ze žalobců rumunskému státu dlužil. Exekutor jmenovaný soudem kromě toho zajistil finanční prostředky ze státních účtů s cílem uspokojit nevyrovnané pohledávky žalobců podle nálezu. Přímé platby ze státního rozpočtu, vzdání se příjmů státu odepsáním dlužné daně nebo převod jiných státních aktiv (jako například podílů v jiných podnicích nebo převod zajištěných aktiv) ve prospěch žalobců, ať již dobrovolně, nebo prostřednictvím soudem nařízené exekuce: všechna takováto opatření je třeba považovat za financovaná ze státních prostředků.

Přičitatelnost

(117) Má-li selektivní zvýhodnění představovat podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy, musí být mj. přičitatelné státu ([76]). V této věci žalobci tvrdí, že vzhledem k tomu, že provádění nálezu je „automatickým a nedobrovolným důsledkem povinností Rumunska vyplývajících z úmluvy ICSID, je zřejmé, že není přičitatelné státu, a nemůže tak představovat státní podporu". Ústředním bodem argumentace žalobců je skutečnost, že Rumunsko má podle mezinárodního práva povinnost nález provést, a proto nelze toto provádění přičíst státu. Komise s touto argumentací nesouhlasí a má za to, že dané opatření je přičitatelné Rumunsku, a to z následujících důvodů.

(118) Komise nejprve konstatuje, že dobrovolný souhlas Rumunska s uzavřením investiční dohody, a zejména jejího článku 7, vytvořil podmínky pro selektivní zvýhodnění vyplývající z nálezu, jak vysvětluje 110. bod odůvodnění a násl.

(119) Pokud navíc Rumunsko nález dobrovolně provádí tím, že vyplácí náhradu škody, již senát žalobcům přiznal, je nepochybné, že toto opatření je přičitatelné rumunskému státu. Tak je tomu každopádně u části náhrady škody přiznané žalobcům nálezem, kterou Rumunsko započetlo proti dani, již rumunským orgánům dlužil jeden ze žalobců, a to společnost S.C. European Food S.A. Je tomu tak i v případě, kdy se Rumunsko rozhodlo dobrovolně vyplatit neuhrazenou náhradu škody, již senát přiznal žalobcům.

(120) A v neposlední řadě je Rumunsku přičitatelný každý akt rumunských státních orgánů. K těmto státním orgánům patří vláda dotčeného členského státu a jiné orgány veřejné moci. Za státní orgány je třeba považovat zejména také tuzemské soudy daného státu a soudem jmenované exekutory a vykonavatele, kteří jsou tudíž podle čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii vázáni povinností loajální spolupráce s Unií. Opatření tuzemských soudů a soudem jmenovaných exekutorů a vykonavatelů jsou tedy přičitatelná rumunskému státu, proto pokud je Rumunsko opatřením svých soudů nebo soudem jmenovaných exekutorů a vykonavatelů nuceno poskytnout žalobcům náhradu škody na základě nálezu, je toto opatření rovněž přičitatelné rumunskému státu. Právní předpisy Unie přiznávají pouze velmi omezenou výjimku z této všeobecné zásady přičitatelnosti: opatření není přičitatelné členskému státu v případě, že má tento členský stát podle práva Unie povinnost toto opatření provést bez možnosti uvážení. V takovém případě dané opatření vyplývá z aktu zákonodárce EU a není přičitatelné státu. Je ovšem nesporné, že Rumunsko nemá na základě právních předpisů EU povinnost nález provést. Jakékoli rozhodnutí provést či vykonat nález, ať již přijaté rumunskou vládou, nebo rumunskými vnitrostátními soudy, je tudíž přičitatelné rumunskému státu.

(121) S ohledem na výše uvedené vyvozuje Komise závěr, že dané opatření je přičitatelné Rumunsku.

Narušení hospodářské soutěže a vliv na obchod

(122) U opatření poskytnutého státem se má za to, že narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž, pokud může zlepšit konkurenční postavení příjemce vůči jiným podnikům, s nimiž soutěží ([77]). Z praktických důvodů se tedy za porušení hospodářské soutěže ve smyslu článku 107 Smlouvy považuje situace, kdy stát finančně zvýhodní podnik v liberalizovaném odvětví, ve kterém probíhá nebo by mohla probíhat hospodářská soutěž. Zvýhodnění podniku, které narušuje hospodářskou soutěž, obvykle také může ovlivnit obchod mezi členskými státy. Vliv na obchod mezi členskými státy je dán, jestliže určité opatření posílí konkurenční postavení podniku, jenž je příjemcem, vůči ostatním podnikům, které soutěží v rámci obchodu uvnitř Společenství ([78]).

([76]) Věc T-351/02 *Deutsche Bahn AG v. Komise*, EU:T:2006:104, bod 101.
([77]) Věc 730/79 *Phillip Morris*, 730/79, EU:C:1980:209, bod 11. Spojené věci T-298/97, T-312/97 atd. *Alzetta*, EU:T:2000:151, bod 80.
([78]) Věc T-288/97 *Friulia Venezia Giulia*, EU:T:2001:115, bod 41.

(123) Komise již vyvodila závěr (viz 81. bod odůvodnění a násl.), že žalobci společně tvoří jednu hospodářskou jednotku, která zase představuje příslušný podnik pro účely uplatňování pravidel Unie týkajících se státní podpory. Tento podnik působí na liberalizovaném trhu, na němž soutěží s jinými podniky. Komise rovněž dospěla k závěru, že výplata náhrady škody žalobcům, ať již prostřednictvím provádění, či výkonu nálezu, by zlepšila jejich konkurenční postavení v porovnání s ostatními podniky, s nimiž soutěží a jež podobnou náhradu škody za odnětí protiprávní státní podpory neobdržely. Náhrada škody stanovená nálezem vychází z částky, která odpovídá clu na suroviny, ušlému zisku a úrokům z celkové částky přiznané náhrady škody. Náklady na suroviny jakožto vstupy pro konečné výrobky představují běžné provozní výdaje podniků. Zbavení žalobců části jejich běžných provozních nákladů je nesporně konkurenčně zvýhodňuje stejně jako přiznání náhrady škody za ušlý zisk a výplata úroků. Žalobci se zabývají výrobou potravinářských výrobků, mletých produktů a plastových obalů. Pro všechny tyto výrobky existuje liberalizovaný trh, takže jakékoli zvýhodnění žalobců může narušit hospodářskou soutěž. S ohledem na to, že s výrobky, které žalobci primárně vyrábějí, se mezi členskými státy může obchodovat a skutečně se s nimi i v rozsáhlé míře obchoduje, je jasné, že jakékoli zvýhodnění žalobců může také ovlivnit obchod mezi členskými státy.

(124) Komise konstatuje, že argumenty žalobců, které popírají narušení hospodářské soutěže, pouze opakují tvrzení, že bratry Miculovy nelze považovat za podnik a že provedení nálezu by je nijak nezvýhodnilo. Obě tvrzení již byly podrobně rozebrány výše (viz 81. bod odůvodnění a násl. a 92. bod odůvodnění a násl.), a není třeba se k nim dále vyjadřovat.

Závěr

(125) Z výše uvedených důvodů má Komise za to, že výplata náhrady škody přiznané žalobcům senátem představuje státní podporu pro účely čl. 107 odst. 1 Smlouvy.

7.2. **Uplatnění pravidel státní podpory se nedotýká práv a povinností chráněných článkem 351 Smlouvy**

(126) Článek 351 Smlouvy stanoví, že „[p]ráva a povinnosti vyplývající ze smluv uzavřených […] pro přistupující státy přede dnem jejich přistoupení mezi jedním nebo několika členskými státy na jedné straně a jednou nebo několika třetími zeměmi na straně druhé nejsou Smlouvami dotčeny“. V této věci práva a povinnosti, na něž se žalobci odvolávají, vyplývají z investiční dohody.

(127) Ze znění článku 351 Smlouvy je zřejmé, že se v daném případě nepoužije, neboť investiční dohoda je smlouvou uzavřenou mezi dvěma členskými státy Unie, Švédskem a Rumunskem, a nikoli smlouvou „mezi jedním nebo několika členskými státy na jedné straně a jedním nebo několika třetími zeměmi na straně druhé“. Použití pravidel státní podpory v této věci se tudíž práv a povinností chráněných článkem 351 Smlouvy nedotýká.

(128) Komise v této souvislosti připomíná, že podle právních předpisů EU platí pro investiční dohody uzavřené mezi státy EU odlišná pravidla než pro investiční dohody uzavřené mezi členským státem EU a třetí zemí. V případě investičních dohod uzavřených mezi státy EU zastává Komise názor, že tyto dohody jsou v rozporu s právem Unie, neslučitelné s ustanoveními Smluv, a měly by se proto považovat za neplatné. Naproti tomu investiční dohody uzavřené mezi členským státem Unie a třetí zemí se řídí nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1219/2012 ([79]), kterým se stanoví přechodná úprava pro dvoustranné dohody o investicích mezi členskými státy a třetími zeměmi, dokud je vzhledem k výlučné pravomoci Unie v oblasti společné obchodní politiky, do níž spadají přímé zahraniční investice ([80]), postupně nenahradí dohody Unie, jež budou mít týž předmět.

(129) Rumunsko je rovněž smluvní stranou vícestranné úmluvy ICSID, k níž přistoupilo před svým přistoupením k Unii. Jelikož však smluvní stranou investiční dohody, která je předmětem tohoto řízení, není žádná smluvní strana úmluvy ICSID z řad třetích zemí, článek 351 není v této věci relevantní.

([79]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1219/2012 ze dne 12. prosince 2012, kterým se stanoví přechodná úprava pro dvoustranné dohody o investicích mezi členskými státy a třetími zeměmi (Úř. věst. L 351, 20.12.2012, s. 40).

([80]) Ustanovení čl. 3 odst. 1 písm. e) Smlouvy.

7.3. **Nová podpora**

(130) Podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy je státní podpora v zásadě neslučitelná s vnitřním trhem. Pokud Komise neprohlásí opatření podpory za slučitelné s vnitřním trhem, nesmějí členské státy opatření státní podpory provádět. Podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy musí členský stát Komisi informovat o záměrech poskytnout nebo upravit podpory a nesmí provést zamýšlená opatření, dokud Komise nepřijme konečné rozhodnutí o slučitelnosti uvedeného opatření s vnitřním trhem.

(131) Povinnost neprovádět žádné opatření podpory bez konečného rozhodnutí Komise o slučitelnosti tohoto opatření podpory se samozřejmě vztahuje pouze na opatření podpory provedená po vstupu Smlouvy pro dotčený členský stát v platnost. Pro Rumunsko vstoupila Smlouva v platnost dne 1. ledna 2007.

(132) Žalobci rozporují skutečnost, že by provedení či výkon nálezu měly představovat „novou podporu" ve smyslu čl. 1 písm. c) nařízení (ES) č. 659/1999. Trvají na tom, že i kdyby bylo posouzení Komise správné, což není, a provedení či výkon nálezu by představovaly podporu, datem poskytnutí této podpory by bylo původní zvýhodnění žalobců podle nařízení č. 24, k němuž došlo v letech 2000 a 2002, a tudíž před přistoupením Rumunska k Unii. Podle žalobců je nejzazším okamžikem, jejž lze považovat za datum poskytnutí podpory, datum vstupu investiční dohody, ze které nález vychází, v platnost, tedy rok 2003.

(133) Komise se žalobci nesouhlasí a má za to, že výplata náhrady škody přiznaná žalobcům senátem, ať již provedením, či výkonem nálezu, představuje novou podporu, a plně tedy podléhá mechanismu kontroly státní podpory stanovenému v článcích 107 a 108 Smlouvy. Podle judikatury Soudního dvora EU je podporu třeba považovat za poskytnutou k okamžiku, k němuž bylo bezpodmínečné právo příjemci podpory přiznáno na základě platných vnitrostátních předpisů ([81]). Ani přijetí nařízení č. 24 dne 2. října 1998, ani označení oblasti Ştei-Nucet v okrese Bihor za znevýhodněný region na dobu 10 let (s účinností ode dne 1. dubna 1999), ani udělení osvědčení trvalého investora společnostem S.C. European Food S.A. (dne 1. června 2000) a S.C. Starmill S.R.L. a S.C. Multipack (dne 17. května 2002) nepřiznalo žalobcům bezpodmínečné právo čerpat z nástroje pro suroviny do 1. dubna 2009. Právo na tento nástroj obdržela pouze společnost způsobilá k získání podpory v rámci režimu zavedeného nařízením č. 24:

— pokud v rámci počátečního režimu zavedeného nařízením č. 24 agentura pro regionální rozvoj dotčené společnosti schválila doklady o prodaných výrobcích, které dokazují, že došlo k dovozu surovin určených k začlenění do vnitřní výroby, jenž zakládá právo na vrácení zaplaceného cla ([82]), a

— pokud po přeměně nástroje pro suroviny zřízeného nařízením č. 24 na osvobození od cla podle nařízení č. 75 společnost způsobilá k získání podpory v rámci tohoto režimu dovezla suroviny určené k začlenění do vnitřní výroby a požádala u orgánů hraniční kontroly na základě řádně podložených dokladů o osvobození.

(134) Vzhledem k tomu, že režim zavedený nařízením č. 24 a změněný nařízením č. 75 byl dne 22. února 2005 zrušen, nemohla po tomto datu na základě vnitrostátní právní úpravy získat právo na podporu na dovoz surovin do Rumunska za účelem jejich začlenění do vnitřní výroby žádná společnost. Nárok žalobců na náhradu škody od rumunského státu tedy vychází pouze z nálezu ve spojení s rumunským vnitrostátním právem, díky kterému má nález v rumunském vnitrostátním právním řádu právní účinek. Jelikož nález byl vydán a jeho provedení či vykonání hrozí po přistoupení Rumunska k Unii, získali žalobci bezpodmínečné právo na obdržení náhrady škody přiznané senátem, které vyplývá z rumunského vnitrostátního práva v důsledku právního účinku nálezu v rumunském vnitrostátním právním řádu daného ratifikací úmluvy ICSID, jíž se tato úmluva do uvedeného řádu začleňuje, teprve po přistoupení Rumunska k Unii.

([81]) Věc C-129/12 *Magdeburger Mühlenwerke,* EU:C:2013:200, bod 40.

([82]) Překlad původních předpisů, jimiž se stanoví nástroj pro suroviny (který představuje investiční pobídku, jejíž zrušení vedlo k přiznání náhrady škody žalobcům nálezem), lze nalézt v bodu 148 nálezu. Podle tohoto překladu stanoví čl. 6 odst. 1 písm. b), že "Privately held companies, Romanian legal entities, as well as small or family business, authorised pursuant to the Decree-Law no. 54/1990 concerning the organisation and operation of free initiative-based economic activities that are headquartered and conduct business within the disadvantaged region, will be granted the following advantages for their new investments in the these regions: […] refunds of customs duties on raw materials, spare parts and/or components necessary of achieving the investor's own production in that region. The refunds will be made based on the approval by the regional development agencies of the companies' production sales documents. The funds necessary for the refund of the customs duties will be provided to the Agency for Regional Development from the Regional development Fund. In case of unprivileged regions belonging to two or more administrative-territorial units, the funds necessary for the refund of the customs duties will be provided by the National Agency for Regional Development from the National Development Fund [the „**Raw Materials Incentive**" or „**Raw Materials Facility**"].

(135) V tomto ohledu je také důležité poznamenat, že nález přiznává žalobcům náhradu škody ve výši, která odpovídá zvýhodnění stanovenému ve zrušeném nástroji pro suroviny, jenž byl součástí režimu zavedeného nařízením č. 24, a to od okamžiku zrušení uvedeného právního předpisu (tedy od 22. února 2005) až do údajně plánovaného konce jeho platnosti (1. dubna 2009). Toto období čítá něco málo přes 49 měsíců, přičemž v průběhu většiny z nich (27 měsíců) bylo Rumunsko řádným členem Unie, kterého se přímo týkala disciplína v oblasti státní podpory stanovená Smlouvou. Nález nadto žalobcům přiznává náhradu za ušlou příležitost vytvořit si v roce 2009 zásoby cukru, přičemž předpokládá, že k souvisejícím ztrátám došlo mezi 31. březnem 2009 a 1. červencem 2010. K veškerým těmto údajným ztrátám tedy došlo po přistoupení Rumunska k Unii v roce 2007. V neposlední řadě senát přiznal náhradu škody za ušlý zisk, přičemž zohlednil uplatňované ztráty vzniklé mezi 1. lednem 2005 a 31. srpnem 2011. Toto období čítá 80 měsíců, přičemž v průběhu drtivé většiny z nich (56 měsíců) bylo Rumunsko řádným členem Unie, kterého se přímo týkala disciplína v oblasti státní podpory stanovená Smlouvou.

(136) Konečně je třeba rovněž zmínit, že režim pobídek podle nařízení č. 24 není uveden v příloze V kapitole 2 bodě 1 aktu o přistoupení Rumunska k Unii, kde se uvádí vyčerpávající výčet opatření státní podpory, jež se budou po přistoupení Rumunska k Unii považovat za existující podporu ([83]) ([84]).

(137) Skutečnost, že ani akt o přistoupení, ani Smlouva pro Rumunsko v okamžiku, kdy údajně porušilo své povinnosti podle investiční dohody zrušením režimu podpory zavedeného nařízením č. 24, či v okamžiku, kdy žalobci k senátu podali žaloby na základě investiční dohody, neplatily, není relevantní. Žalobcům ani v jednom z těchto okamžiků nebylo na výplatu náhrady škody přiznané senátem, což je opatření, které se zde posuzuje, přiznáno bezpodmínečné právo. Bezpodmínečné právo na náhradu škody, které mohli od Rumunska vymáhat, bylo žalobcům přiznáno teprve poté, co senát vydáním nálezu dne 11. prosince 2013 ve spojení s rumunským vnitrostátním právem, díky němuž nabyl nález v rumunském právním řádu právního účinku, shledal, že došlo k porušení čl. 2 odst. 3 investiční dohody. Toto datum nastalo po přistoupení Rumunska k Evropské unii.

(138) Případ žalobců proto nelze srovnávat s rozhodnutím Komise ve věci N 380/04, na něž se odvolávají. Věc N 380/04 se týkala smlouvy uzavřené v roce 1997 mezi společností Latvijas Gāze (dále jen „LG“) a Lotyšskem. Když mezi společností LG a Lotyšskem došlo ke sporu ohledně povinností této země vyplývajících z dotčené smlouvy, bylo ve Stockholmu zahájeno obchodní rozhodčí řízení podle pravidel Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (UNCITRAL). Rozhodčí senát zřízený pro účely tohoto řízení dne 19. června 2003 rozhodl, že Lotyšsko dluží společnosti LG náhradu škody za období od 10. ledna 2001 do 10. března 2003. Lotyšsko se tomuto rozhodčímu nálezu před přistoupením k Unii dne 1. května 2004 nepodřídilo a Komisi oznámilo jeho plánované provedení po přistoupení. Ve svém rozhodnutí Komise konstatovala, že povinnost vyplatit náhradu škody vznikla na základě smlouvy z roku 1997, že náhrada škody přiznaná rozhodčím senátem se v celé své výši týká období před přistoupením Lotyšska k Unii a že před ním byl vydán i samotný rozhodčí nález. Na základě toho dospěla Komise k závěru, že „platba […] náhrady škody přiznané senátem […] představuje toliko vlastní provedení opatření, které zcela vykrystalizovalo před přistoupením“, a provedení rozhodčího nálezu z roku 2003 tedy nelze považovat za „novou podporu“. Rozhodnutí Komise ve věci N 380/04 navíc samo upozorňuje, že nepředjímá analýzu možných budoucích plateb na základě dotčené smlouvy, jež se týkají období po přistoupení: zvolený přístup je tak úzce omezen na konkrétní skutečnosti oznámené Lotyšskem.

(139) Ve věci, jež je předmětem tohoto rozhodnutí, naopak povinnost náhrady škody zakládá nález z roku 2013, náhrada škody přiznaná žalobcům senátem se z větší části týká období po přistoupení Rumunska k Unii a samotný nález byl vydán téměř sedm let po přistoupení. V neposlední řadě se rozhodnutí ve věci N 380/04 od této věci ostře odlišuje v tom, že ve věci N 380/04 nic nenasvědčovalo tomu, že by provedením či výkonem rozhodčího nálezu z roku 2003 společnost LG získala protiprávní státní podporu, již Lotyšsko slíbilo poskytnout v rozporu s povinnostmi v oblasti státní podpory, které jakožto kandidátská země přistupující k Unii mělo.

([83]) Akt o přistoupení uvádí tyto tři kategorie existující podpory:
— podpůrná opatření, která nabyla účinku před 10. prosincem 1994,
— podpůrná opatření uvedená v dodatku k této příloze,
— podpůrná opatření, která byla ke dni přistoupení posouzena orgánem nového členského státu pro dohled nad státní podporou, která byla shledána slučitelnými s *acquis* a v jejichž případě Komise nevznesla námitku na základě vážných pochybností o slučitelnosti opatření se společným trhem postupem uvedeným v odstavci 2.
Na případné rozhodnutí vykonat nález se žádná z těchto tří kategorií nevztahuje. I kdyby se mělo za to, že provedení nálezu pouze obnoví práva žalobců podle nařízení č. 24 tak, jako by příslušné pobídky podle tohoto nařízení nebyly zrušeny před plánovaným uplynutím jejich platnosti, bylo by takovéto zpětné obnovení třeba z hlediska data přistoupení Rumunska k Unii stále považovat za „novou podporu“.

([84]) Viz také spojené věci T-80/06 a T-182/09 *Budapesti Erömü*, EU:T:2012:65, bod 54.

(140) Komise proto shledává, že výplata náhrady škody přiznané senátem žalobcům představuje novou podporu a že toto opatření lze provést, pouze pokud je na základě pravidel státní podpory schválí Komise, a teprve poté, co tak učiní.

7.4. **Protiprávnost na základě čl. 108 odst. 3 Smlouvy**

(141) Náhradu přiznanou senátem již Rumunsko žalobcům částečně vyplatilo, a to započtením proti určité dani, již jeden z nich, společnost S.C. European Food S.A., dlužil rumunskému státu. Toto částečné provedení nálezu Rumunsko Komisi neoznámilo, a dotčené opatření tedy bylo provedeno protiprávně, v rozporu s čl. 108 odst. 3 Smlouvy. Případná další výplata náhrady škody přiznané senátem, ať už provedením, či výkonem nálezu, o níž Komise nemá informace nebo k níž by mohlo dojít po přijetí tohoto rozhodnutí, by tedy z totožných důvodů rovněž představovala porušení čl. 108 odst. 3 Smlouvy Rumunskem.

7.5. **Slučitelnost s vnitřním trhem**

(142) Komise nejprve připomíná, že při posuzování slučitelnosti opatření s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 2 a 3 Smlouvy náleží důkazní břemeno v zásadě dotyčnému členskému státu ([85]). V této souvislosti Komise také připomíná, že opatření státní podpory nelze prohlásit za slučitelné s vnitřním trhem, pokud je jeho neoddělitelnou součástí porušení jiných konkrétních ustanovení Smlouvy ([86]). Rumunsko doposud nepředložilo žádné argumenty, jimiž by bylo možno opatření odůvodnit podle čl. 107 odst. 2 a 3 Smlouvy. V zájmu úplnosti však Komise považuje za vhodné provést posouzení slučitelnosti z vlastního popudu.

(143) Žalobci tvrdí, že opatření představuje slučitelnou regionální podporu. Na základě čl. 107 odst. 3 písm. a) a c) Smlouvy může Komise za slučitelné s vnitřním trhem považovat státní podpory, které mají napomáhat hospodářskému rozvoji určitých znevýhodněných oblastí v Unii. Podmínky, za nichž lze podporu rozvoje regionů považovat za slučitelnou s vnitřním trhem, stanoví pokyny k regionální státní podpoře na období 2014–2020 (dále jen „pokyny k regionální podpoře z roku 2014“). Ve 188. bodě odůvodnění těchto pokynů je vysvětleno, že se uplatní při posuzování slučitelnosti veškeré regionální podpory, která má být poskytnuta po 30. červnu 2014. Regionální podporu, která byla poskytnuta protiprávně či která měla být poskytnuta před 1. červencem 2014, je tedy třeba posuzovat v souladu s pokyny k regionální podpoře na období 2007–2013 ([87]) (dále jen „pokyny k regionální podpoře z roku 2007“).

(144) Jak vysvětluje 134. bod odůvodnění výše, bylo žalobcům bezpodmínečné právo na podporu přiznáno vydáním nálezu dne 11. prosince 2013 ve spojení s rumunským vnitrostátním právem, díky kterému má nález v rumunském vnitrostátním právním řádu právní účinek, tedy předtím, než vstoupily v platnost pokyny k regionální podpoře z roku 2014. Výplata náhrady škody přiznané žalobcům senátem by se tedy měla posuzovat podle pokynů k regionální podpoře z roku 2007.

(145) V těchto pokynech stanoví Komise, že regionální podpora, jejímž cílem je snížení běžných výdajů podniku, představuje provozní podporu a že se takováto podpora nebude považovat za slučitelnou s vnitřním trhem kromě případů, kdy se poskytuje za výjimečných okolností k řešení konkrétních znevýhodnění, kterým podniky ve znevýhodněných regionech spadajících do působnosti čl. 107 odst. 3 písm. a) Smlouvy čelí ([88]).

(146) Ve věci, jež je předmětem tohoto rozhodnutí, se v případě náhrady škody přiznané žalobcům senátem odkazuje na ztráty, jež přímo souvisí se zrušením pobídek podle nařízení č. 24, přičemž cílem je nastolit pro příjemce situaci, v níž by se „s největší pravděpodobností“ nacházel, pokud by pobídky podle nařízení č. 24 nebyly zrušeny. Provedení či výkon nálezu tedy opětovně nastoluje situaci, ve které by se žalobci s největší pravděpodobností nacházeli, pokud by Rumunsko nařízení č. 24 nikdy nezrušilo. Protože zvýhodnění podle nařízení č. 24 souviselo s průběžnými náklady žalobců, a nikoli s počátečními investicemi, představovalo provozní podporu. Skutečnost, že se pro příjemce nastolí situace, v níž by se nacházel, pokud by pobídky podle nařízení č. 24 nebyly zrušeny, a poskytne se mu tak náhrada ztrát souvisejících s tímto zrušením, tedy představuje provozní podporu. Jak vysvětluje 92. bod odůvodnění a násl., výplata náhrady škody přiznané žalobcům senátem ve skutečnosti zpětně snižuje provozní výdaje, které jim vznikly v souvislosti s výkonem jejich hospodářských činností za běžných tržních podmínek.

([85]) Věc T-38/03 *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE v. Komise*, EU:T:2007:253, bod 34.
([86]) Věc C-225/91 *Matra v. Komise*, EU:C:1993:239, bod 41.
([87]) Pokyny k regionální podpoře na období 2007–2013 (Úř. věst. C 54, 4.3.2006, s. 13).
([88]) Bod 76 pokynů k regionální podpoře z roku 2007.

(147) Podle bodů 76, 77 a 79 pokynů k regionální podpoře z roku 2007 je provozní podpora obvykle zakázána a lze ji poskytnout pouze výjimečně v regionech způsobilých k podpoře podle čl. 107 odst. 3 písm. a) za předpokladu, že:

— je oprávněná z hlediska jejího příspěvku k regionálnímu rozvoji (je zacílená),

— její charakter a výše jsou úměrné znevýhodněním, která se snaží zmírnit,

— je dočasná a snižovaná v průběhu času, přičemž by mělo docházet k jejímu postupnému zastavování, jakmile se dotyčné regiony reálně ekonomicky přiblíží bohatším oblastem EU,

— poskytuje se zásadně pouze na předem vymezené způsobilé výdaje nebo náklady a pokrývá jen určitý podíl těchto nákladů,

— členský stát se zavázal k dodržování podrobných pravidel pro podávání zpráv stanovených v bodě 83 pokynů k regionální podpoře z roku 2007.

(148) Hospodářské činnosti, kterým z provedení nálezu plyne prospěch, se podle rozhodnutí Komise o mapě regionální podpory v Rumunsku na období 2007–2013 ([89]) a na období 2014–2020 ([90]) nacházejí v oblasti, jež spadá do působnosti čl. 107 odst. 3 písm. a) Smlouvy.

(149) Z pohledu Komise nicméně výplatu náhrady škody přiznané žalobcům nelze považovat za oprávněnou z hlediska jejího příspěvku k regionálnímu rozvoji dotčených oblastí. Provozní podpora, jež z této výplaty vyplývá, nesměřuje k naplnění cíle společného zájmu v oblasti sociální spravedlnosti, což vyžaduje čl. 107 odst. 3 písm. a) Smlouvy, nýbrž pouze nahrazuje příjemci ztráty vzniklé zrušením nařízení č. 24 před plánovaným koncem jeho platnosti. Žalobci tak získávají volné peněžní prostředky, aniž by to mělo nějaký pozitivní dopad na rozvoj dotčeného regionu.

(150) K tomu, aby bylo možné považovat opatření za úměrné znevýhodněním, která se snaží zmírnit, nestačí, aby se hospodářské činnosti nacházely v jakékoli takovéto „oblasti“: nejprve je totiž třeba prokázat, o jaká znevýhodnění se jedná, a dále, jak rozvoji dotčeného regionu překážejí. Vzhledem k naprosté absenci důkazů Komise nemohla určit, jaká konkrétní znevýhodnění se opatření podpory snaží zmírnit.

(151) Výplata náhrady škody přiznané žalobcům senátem je svou povahou dočasná: jakmile provedení či výkon nálezu skončí, nemá žádné účinky. Nepokrývá však jen určitý podíl předem vymezených nákladů, cílem dotčené náhrady škody je totiž zajistit žalobcům pokrytí všech ztrát, které jim vznikly.

(152) Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem má Komise za to, že výplata náhrady škody přiznané senátem žalobcům není v souladu s pokyny k regionální podpoře z roku 2007, a nelze ji tedy prohlásit za slučitelnou s vnitřním trhem. Vzhledem k tomu, že jiný základ pro slučitelnost nelze použít, nebyla podle Komise slučitelnost opatření podpory prokázána.

7.6. **Závěr týkající se posouzení opatření podpory**

(153) Analýza výše ukazuje, že výplata náhrady přiznané senátem žalobcům představuje poskytnutí neslučitelné nové podpory, jež je v rozporu se Smlouvou. Komise vyjadřuje politování nad tím, že Rumunsko již část této náhrady vyplatilo jejím započtením proti dani, již jeden ze žalobců, společnost S.C. European Food S.A., rumunskému státu dluží, jakož i v důsledku opatření exekutora jmenovaného soudem.

8. **NAVRÁCENÍ PODPORY**

(154) Podle Smlouvy a ustálené judikatury Soudního dvora EU má Komise, pokud zjistila, že je určitá podpora neslučitelná s vnitřním trhem, pravomoc rozhodnout, že dotčený členský stát musí tuto podporu zrušit nebo změnit ([91]). Soudní dvůr rovněž opakovaně rozhodl, že povinnost státu zrušit podporu, kterou Komise prohlásila za neslučitelnou s vnitřním trhem, slouží k obnovení dřívějšího stavu ([92]). Soudní dvůr v tomto ohledu stanovil, že tohoto cíle je dosaženo, jakmile příjemce vrátí protiprávní podporu, čímž ztrácí výhodu, kterou měl na trhu ve

([89]) Rozhodnutí Komise ve věci N 2/07, souhrnné sdělení v Úř. věst. C 73, 30.3.2007, s. 15.
([90]) Rozhodnutí Komise ve věci SA 38364, souhrnné sdělení v Úř. věst. C 233, 18.7.2014, s. 1.
([91]) Věc C-70/72 *Komise v. Německo*, EU:C:1973:87, bod 13.
([92]) Spojené věci C-278/92, C-279/92 a C-280/92 *Španělsko v. Komise*, EU:C:1994:325, bod 75.

vztahu ke svým soutěžitelům, a obnoví se stav, který předcházel poskytnutí podpory ([93]). Na základě uvedené judikatury čl. 14 odst. 1 nařízení (ES) č. 659/1999 stanoví, že „[j]e-li v případech protiprávní podpory přijato záporné rozhodnutí, Komise rozhodne, že dotyčný členský stát učiní všechna nezbytná opatření, aby příjemce podporu navrátil".

(155) Žalobci tvrdí, že legitimně očekávali, že pobídky poskytnuté podle nařízení č. 24 jsou zákonné a že z nich budou moci těžit až do plánovaného konce jejich platnosti dne 1. dubna 2009. Komise v tomto ohledu poznamenává, že čl. 14 odst. 1 nařízení (ES) č. 659/1999 dále stanoví, že „Komise nebude vyžadovat navrácení podpory, pokud by to bylo v rozporu s obecnými zásadami práva [Unie]". Soudní dvůr EU uznal, že zásada ochrany legitimního očekávání takovouto obecnou zásadu práva Unie představuje. Komise ovšem nemá za to, že žalobci mohou takovýmto legitimním očekáváním argumentovat.

(156) Podle judikatury Soudního dvora EU nemohou podniky, jimž byla poskytnuta podpora, až na výjimečné případy v zásadě legitimně očekávat, že tato podpora je zákonná, pokud nebyla poskytnuta v souladu s postupem stanoveným v čl. 108 odst. 3 Smlouvy. Soudní dvůr EU v novější judikatuře prohlašuje, že při absenci dostatečně konkrétních ujištění plynoucích z pozitivního jednání Komise, která má výhradní pravomoc povolit členským státům Unie poskytnutí státní podpory, na jejichž základě se příjemce domnívá, že dotčené opatření nepředstavuje státní podporu, nemohou žádné mimořádné okolnosti zavdat důvod k uplatnění zásady ochrany legitimního očekávání, jímž by se předešlo navrácení opatření podpory, pokud Komisi nebylo oznámeno ([94]). Z judikatury již totiž dlouho vyplývá, že zásadu ochrany legitimního očekávání nelze uplatnit proti jasnému ustanovení práva Unie a že je-li postup vnitrostátního orgánu, jenž je příslušný pro aplikaci práva Unie, v rozporu s tímto právem, nemůže vést hospodářský subjekt k legitimnímu očekávání, že bude mít prospěch ze zacházení, jež je v rozporu s tímto právem ([95]). Je třeba předpokládat, že hospodářský subjekt jednající s péčí řádného hospodáře je s to určit, zda byl tento postup dodržen ([96]).

(157) Komise poznamenává, že žalobcům mělo být v případě náhrady škody, kterou jim senát přiznal, nade vší pochybnost již předtím, než jim byla vydáním nálezu ve spojení s rumunským vnitrostátním právem, díky kterému má nález v rumunském vnitrostátním právním řádu právní účinek, poskytnuta podpora, jasné, že podle Komise výplata takovéto náhrady škody představuje nezákonnou a neslučitelnou státní podporu. Tento postoj byl senátu výslovně sdělen dne 20. července 2009 a byli o něm informováni i žalobci.

(158) Pokud jde o tvrzení žalobců, že legitimně očekávali, že nařízení č. 24 je zákonné a že zůstane v platnosti až do 1. dubna 2009, připomíná Komise nejprve, že základ tohoto rozhodnutí tvoří výplata náhrady škody přiznané žalobcům senátem, a nikoli nařízení č. 24. Komise nicméně pro úplnost dodává, že žalobci nemohou důvodně argumentovat tím, že legitimně očekávali, že režim bude platit a trvat až do 1. dubna 2009. Pokud jde o tento režim, neodpovídala za dohled nad poskytováním státní podpory a její povolování před přistoupením Rumunska k Unii Komise, ale rumunská rada pro hospodářskou soutěž, a to na základě rozhodnutí Rady přidružení EU–Rumunsko č. 4/2000 a rumunského zákona č. 143/1999 o státní podpoře. Komise v tomto ohledu poznamenává, že nařízení č. 24 bylo rumunské radě pro hospodářskou soutěž oznámeno s ohledem na změny plánované nařízením č. 75 a že rumunská rada pro hospodářskou soutěž svým rozhodnutím č. 244/2000 ze dne 15. května 2000 shledala, že tyto pobídky představují neslučitelnou státní podporu. Společnost S.C. European Food S.A získala osvědčení, díky němuž mohla, jak vysvětluje 133. bod odůvodnění, čerpat státní podporu v rámci režimu zavedeného nařízením č. 24, dne 1. června 2000, tedy až po přijetí uvedeného rozhodnutí. Neznamená to však, jak vysvětluje 134. bod odůvodnění, že k poskytnutí podpory došlo k tomuto datu.

(159) Z uvedeného vyplývá, že v době, kdy podle nařízení č. 24 obdržela protiprávní státní podporu, k čemuž v každém případě došlo po 1. červnu 2000, si společnost S.C. European Food S.A musela být plně vědoma rozhodnutí rumunské rady pro hospodářskou soutěž ze dne 15. května 2000, kterým se pobídky podle nařízení č. 24 prohlašují za neslučitelnou státní podporu. Musela si nadto být vědoma evropské dohody o přidružení, která vstoupila v platnost dne 1. ledna 1995, a rumunského zákona č. 143/1999 o státní podpoře, který vstoupil v platnost dne 1. ledna 2000: jak tato dohoda, tak uvedený zákon zakazovaly Rumunsku poskytovat státní podporu a pravomoc schvalovat poskytnutí nové státní podpory svěřovaly rumunské radě pro hospodářskou soutěž. Vzhledem k tomu, že rada pro hospodářskou soutěž takovéto povolení nevydala, a vzhledem k judikatuře Soudního dvora EU, jejíž použitelnost vyplývala z článku 64 evropské dohody o přidružení z roku 1995, článku

([93]) Věc C-75/97 *Belgie v. Komise*, EU:C:1999:311, body 64–65.
([94]) Věc C-148/04 *Unicredito Italiano*, EU:C:2005:774, body 104 až 111.
([95]) Rozsudek ve věci C-217/06 *Komise v. Itálie*, EU:C:2007:580, bod 23 a citovaná judikatura.
([96]) Věc C-5/89 *Komise* v. *Německo*, EU:C:1990:320, bod 14.

1 prováděcích pravidel k rozhodnutí Rady přidružení EU–Rumunsko č. 4/2000 a *acquis communautaire*, nemohla společnost S.C. European Food S.A nikdy legitimně očekávat, že pobídky poskytnuté podle nařízení č. 24 představují slučitelnou státní podporu, a to bez ohledu na kroky rumunské vlády po přijetí rozhodnutí č. 244/2000. Táž argumentace samozřejmě platí i v případě společností Multipack a Starmill, jež získaly osvědčení dne 17. května 2002, tedy dva roky po přijetí rozhodnutí č. 244/2000. Žalobci se tedy ani nemohou účinně dovolávat toho, že legitimně očekávali, že režim podle nařízení č. 24 představuje zákonnou státní podporu, což Komise pro účely tohoto rozhodnutí považuje za nerelevantní.

(160) Rumunsko tedy musí dosáhnout navrácení případné výplaty náhrady škody přiznané žalobcům senátem, protože takováto výplata představuje protiprávní a neslučitelnou státní podporu. Vzhledem k tomu, že pět žalobců spolu s ostatními dotčenými společnostmi skupiny EFDG tvoří jednu hospodářskou jednotku (viz 91. bod odůvodnění), vzniká těmto pěti žalobcům a ostatním dotčeným společnostem EFDG společná povinnost navrátit státní podporu, kterou některý z těchto subjektů případně obdržel, rumunskému státu. Na základě čl. 14 odst. 2 nařízení (ES) č. 659/1999 podpora, která má být navrácena podle rozhodnutí o navrácení, zahrnuje úroky v přiměřené výši stanovené Komisí. Úroky jsou splatné od data, kdy byla protiprávní podpora k dispozici příjemci, do data jejího navrácení. Podle čl. 14 odst. 3 nařízení (ES) č. 659/1999 se navrácení provede bezodkladně a v souladu s postupy vnitrostátního práva dotyčného členského státu za předpokladu, že umožňují okamžitý a účinný výkon rozhodnutí Komise. Aniž je dotčeno právo Unie, učiní za tímto účelem a v případě řízení před vnitrostátními soudy dotyčné členské státy všechny nezbytné kroky v rámci jejich právních řádů, včetně dočasných opatření.

(161) Komise v tomto ohledu poznamenává, že Rumunsko již přistoupilo k započtení částky 337 492 864 RON (přibližně 76 milionů EUR ([97])) proti dlužné dani jednoho ze žalobců, společnosti S.C. European Food S.A. Komise dále konstatuje, že dne 5. ledna 2015 exekutor jmenovaný soudem zabavil rumunskému ministerstvu financí částku 36 484 232 RON (přibližně 8,1 milionu EUR ([98])) a následně částku 34 004 232 RON (přibližně 7,56 milionu EUR) rozdělil na tři stejné díly a převedl je třem z pěti žalobců, přičemž si zbytek ponechal jako náhradu za náklady exekuce. Mezi 5. únorem a 25. únorem 2015 exekutor jmenovaný soudem zajistil na účtech ministerstva financí dalších 9 197 482 RON (asi 2 miliony EUR ([99])). Komise dále bere na vědomi, že rumunské orgány dobrovolně převedly částku 472 788 675 RON (asi 106,5 milionu EUR ([100])), která zahrnovala náklady exekutora jmenovaného soudem ve výši 6 028 608 RON, na vázaný účet na jméno pěti žalobců. Rumunsko musí dosáhnout navrácení těchto částek a případných dalších plateb poskytnutých žalobcům v rámci plnění nálezu, které již proběhly nebo v budoucnu proběhnou. Komise proto

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Výplata náhrady škody přiznané rozhodčím senátem zřízeným pod záštitou Mezinárodního střediska pro řešení investičních sporů (ICSID) nálezem ze dne 11. prosince 2013 ve věci č. ARB/05/20 *Micula a další v. Rumunsko* ([101]) jedné hospodářské jednotce, již tvoří Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. a West Leasing S.R.L., představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy, která není slučitelná s vnitřním trhem.

Článek 2

1. Rumunsko nevyplatí neslučitelnou podporu uvedenou v článku 1 a dosáhne navrácení takovéto podpory, která již byla případně vyplacena některému ze subjektů tvořících uvedenou jednu hospodářskou jednotku, jež měla z této podpory prospěch, v rámci částečného provedení či výkonu rozhodčího nálezu ze dne 11. prosince 2013, jakož i případné podpory vyplacené některému ze subjektů tvořících uvedenou jednu hospodářskou jednotku, jež měla z této podpory prospěch, v rámci dalšího provádění rozhodčího nálezu ze dne 11. prosince 2013, na kterou Komise nebyla upozorněna nebo která bude vyplacena po dni přijetí tohoto rozhodnutí.

2. Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. a West Leasing S.R.L. mají společně povinnost navrátit státní podporu, kterou některý z těchto subjektů obdržel.

([97]) Viz poznámka pod čarou 7.
([98]) Viz poznámka pod čarou 38.
([99]) Viz poznámka pod čarou 38.
([100]) Viz poznámka pod čarou 40.
([101]) Věc ICSID č. ARB/05/20, *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRL, SC Multipack SRL v. Rumunsko*, konečný nález ze dne 11. prosince 2013.

3. Navráceny mají být částky pramenící z provedení či výkonu nálezu ze dne 11. prosince 2013 (jistina a úroky).

4. Částky, které mají být navráceny, se úročí od data, kdy byly poskytnuty příjemci, až do dne jejich splacení.

5. Rumunsko předloží přesná data, kdy stát jednotlivým příjemcům poskytl státní podporu.

6. Výše úroků se vypočte jako složený úrok podle kapitoly V nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ([102]).

7. Rumunsko s účinkem ode dne přijetí tohoto rozhodnutí zajistí, aby nedošlo k výplatě dalších částek podpory uvedené v článku 1.

Článek 3

1. Navrácení podpory uvedené v článku 1 musí být bezodkladné a účinné.

2. Rumunsko zajistí, aby toto rozhodnutí bylo provedeno do čtyř měsíců ode dne jeho oznámení.

Článek 4

1. Ve lhůtě dvou měsíců od dne oznámení tohoto rozhodnutí poskytne Rumunsko tyto informace:

a) celkovou částku podpory, kterou každý ze subjektů uvedených v článku 1 tohoto rozhodnutí obdržel;

b) podrobný popis opatření k zajištění souladu s tímto rozhodnutím, která již byla přijata a která se plánují;

c) doklady prokazující, že příjemcům bylo nařízeno podporu navrátit.

2. Rumunsko bude Komisi informovat o průběhu vnitrostátních opatření přijatých k provedení tohoto rozhodnutí až do úplného navrácení podpory uvedené v článku 1. Na žádost Komise neprodleně předloží informace o opatřeních k provedení tohoto rozhodnutí, která již byla přijata a která se plánují. Dále předloží podrobné údaje o částkách podpory a o úrocích, jejichž navrácení od příjemců již bylo dosaženo.

Článek 5

Toto rozhodnutí je určeno Rumunsku.

V Bruselu dne 30. března 2015.

Za Komisi
Margrethe VESTAGER
členka Komise

([102]) Nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se provádí nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 140, 30.4.2004, s. 1).